

Upravništvo: Ljubljana Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122 3123,
3124 3125 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana Selen-
burgova ul. 3 — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2 — Telefon št. 190.
Račun pri pošti čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11842. Pravi čisto
78 180 Wien št. 105 241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25 — Din.
za izdajstvo 40 — Din.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5 Telefon
št. 3122 3123 3124 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13 Te-
lefon št. 2440 (ponoči: 2582).
Celje: Kocenova ul. 8 Telef. št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu

Gigantsko posojilo Angliji

Istočasna pogajanja v Parizu in New Yorku — Na-
vajajo se bajne vsote, ki naj bi jih Angliji posodili
Francija in Amerika

New York, 28. avgusta. d. Kakor poroča »Eveningpost«, so se baje sporazumele banke na Wallstreetu o novem kratkoročnem kreditu najmanj 300 milijonov dolarjev (16 milijard dinarjev) za angleški zakladni urad. Ta kredit bi dovolile zasebne banke pod vodstvom Morgana. Kakor se čuje, so se tozadevna pogajanja vršila v zadnjih dneh po brzovrtnem in telefon-skem potu ter so bili bančni ki stalno v zvezi z guvernerjem Angleške banke. Vest, da bo temu kratkoročnemu kreditu sledil dolgoročni v višini 500 milijonov dolarjev, se presoja v bančnih krogih po poročilu tega lista skeptično.

Washington, 28. avgusta. s. Kakor poroča dopisnik »New York Timesa«, je predsednik Hoover izdal dovoljenje, da se dovoli Angliji 400 milijonov dolarjev kredita.

Pariz, 28. avgusta. d. Včeraj so se v francoski banki vršili važni razgovori med finančnim ministrom Flandinom, guvernerjem Francoske banke Muretom ter zastopnikom angleškega zakladnega urada Leith-Rossom in ravnateljem Angleške banke Siepmannom. Razpravljali so o dovolitvi dolgoročnega kredita angleškemu zakladnemu uradu. V francoskih krogih se govori o znesku 100 milijonov sterlingov (27 milijard Din). Pogajanja za posojilo Angliji se vrše istočasno tudi v New Yorku. Svrha tega posojila bi bila dosega finančnega ravnotežja v Veliki Britaniji in ureditve državnih financ.

Cepprav še ni znan končni sklep, se vendar že govori, da bi se takega posojila v Franciji udeležili tudi mnogi zasebniki in več francoskih bank.

Sanacijski predlogi

London, 28. avgusta. AA. Gospodarski odbor je proučeval načrt o tednjah, ki ga je bila sestavila še prejšnja delavska vlada pred svojimi odstopom. Ta načrt so sprejeli v splošnih obrisih že člani prejšnjega kabineta z izjemo 10-odst. znižanja brezposelnostne podpore, ki je povzročilo razkol med delavskimi ministri.

Nova vlada bo vztrajala pri tem predlogu in ga ne bo poslabšala, ker smatra, da je treba ohraniti princip vsestranskih žrtv, ker sicer ne bo mogla doseči svojega nacionalnega cilja.

Sestavljeni predlogi bodo najprej predloženi posameznim članom vlade v predhodno proučitev, v ponedeljek pa bodo na

Konservativci in liberalci odobravajo vlado

London, 28. avgusta. s. V konservativni, kakor tudi v liberalni stranki so se vršili razgovori vodilnih osebnosti in strankinih instanc, na katerih je bil odobren vstop v nacionalno vlado. Lord Reading je iz črpnno obrazložil politično situacijo in izjavil, da je lord George popolnoma spoznaven s sklepi. Konservativci so Baldwinu priredili viharne ovacije.

Manifest delavske stranke

London, 28. avgusta. AA. Kongresa delavskih strokovnih zvez in delavske stranke sta izdala manifest zoper sedanjo vlado narodne kooperacije. V manifestu se odklanja odgovornost za sedanjo krizo ter jo zvrca na banke. Na koncu poziva manifest pristaje delavske stranke k odločni opoziciji proti Macdonaldovi vladi.

Manifest delavske stranke je danes predmet ostre kritike vseh konservativnih in liberalnih glasil. Zlasti očita Hendersonu, da je podpisal manifest, čeprav je prej vedno trdil, da uvideva praktičnost in nujnost štednje do skrajnih mej. Danes so se razširile vesti, da ne bo Henderson izvoljen za predsednika stranke nego Clynes, dočim bo poverjeno Hendersonu delo pri volilnih pripravah.

Henderson predsednik delavske stranke

London, 28. avgusta. g. Na današnji seji zbornice frakcije delavske stranke je bil za novega voditelja izvoljen bivši zunanji minister Henderson. Proti njegovi izvolitvi je bilo oddanih le šest glasov. Izvolitev podpredsednika Clynesa je bila soglasna. Izmed ministrov delavske stranke, ki so vstopili v novo Macdonaldovo vlado, je bil navzoč samo lord Sankey, ki je opravičil svoj vstop v koncentracijsko vlado. Njegova izvajanja pa niso imela nobenega vpliva na potek frakcijske seje. Delavska stranka bo po današnjem sklepu tvorila uradno opozicijo proti novi Macdonaldovi vladi.

Snowden najavlja svoj umik iz politike

Njegova odločitev ni posledica zadnjih dogodkov, temveč je že starejša — Macdonald pa še ne misli na pokoj

London, 28. avgusta. AA. Zakladni kancelar Filip Snowden je sporočil ministrskemu predsedniku Macdonaldu, da po poteku sedanjega parlamenta ne namerava več kandidirati.

Kakor se čuje, ta sklep zakladnega kancelarja ni v zvezi z nedavnimi političnimi dogodki. V političnih krogih opozarjajo na to, da se je moral Snowden dati pred nekaj meseci operirati in da se še vedno ni opomogel od tega.

Davi je min. Snowden sprejel novinarje in jim izjavil:

»Ko sem pred štirimi meseci sestavil proračun in sem pripravil tedanjo veliko konverzijo operacijo, sem sporočil predsedniku vlade, da bi hotel po teh operacijah zapustiti svojo službo in da v nobenem primeru ne bi hotel pristati na ponovno izvolitev. Po izbruhu mednarodne finančne krize sem vendarle smatral za svojo dolžnost, da vztrajam v svojem uradu do njene rešitve. Ta moj sklep, kakor vidite, nima nobene zveze s prakršnimi dogodki.«

Dne 22. avgusta je sporočil Snowden predsedniku delavske stranke v yorkshir-

skem volilnem okrožju, da je že po okrevanju od boleznih letos smodladi sklenil da ne bo sodeloval pri prihodnjih parlamentarnih volitvah. V 67. letu življenja ni več mogoče zahtevati od človeka da bi nadaljeval truda polno delo zadnjih 40 let. V taki starosti ni mogoče brenati težke dolžnosti parlamentarne dela. Zato priporočam Snowden v tem pismu, naj stranka dobi novega kandidata. V svojem odgovoru obzale predsednik delavske stranke v Snowdenov volilnem okrožju ta korak in izreka za doletno delo v stranki. za odkritost in poštenost in sposobnost vse priznanje

London, 28. avgusta. AA. Davi so listi prinesli vest, da ministrski predsednik Macdonald po poteku sedanjega parlamenta ne namerava več kandidirati. Glede na to razglašalo iz Downingstreeta z vsem oudar-kom, da Macdonald ni izrazil takega namena. Predsednik vlade hoče prei čuti mnenje svojih volilcev v Seahamu glede stališča, ki ga je zavzel o priliki zadnjih dogodkov.

Zopetna odgoditev madžarskega parlamenta

Po komaj dvodnevnom zasedanju mora parlament zopet na počitnice — Predlog za obtožbo prejšnje vlade

Budimpešta, 28. avgusta. čs. Današnja debata o vladni deklaraciji v madžarskem parlamentu je bila mirna in stvarna. Značilno je, da so govorniki opozicije kritizirali na dolgo in široko dosedajni Bethlenov režim, dočim je bilo čuti prav malo mnenj o deklaraciji današnje vlade. Tako meščanska kakor tudi delavska opozicija je podarjala krivdo Bethlenove vlade, da je doživela Madžarska tolikšen proračunski deficit. Socialistični govornik Buchinger je opozarjal, da v vladnem programu ni niti besedice o socialnih reformah ali o tajni volilni pravici. Naglašal je nadalje, da je na Madžarskem četrt milijona brezposelnih, za katere bi bilo potrebnih le 25 milijonov pengov podpore, a vlada za to nima srca.

Parlamentarna frakcija socialno-demokratske stranke je vložila danes v poslanski zbornici že včeraj napovedani predlog, naj se bivši ministrski predsednik grof Bethlen in vsi ministri njegove vlade obtožijo.

Ob koncu debate je bila popolnoma poslanska zbornica odgojena za nedoločen čas. Ministrski predsednik Karolyi je postavil pred predlogom za odgoditev vprašanje zaupnice, naker je bila zbornica z glasovi dveh vladnih strank proti glasovom opozicije odložena. Pristaje vladnih strank so priredili ob koncu seje vladi, posebno pa ministrskemu predsedniku, navdušene ovacije.

Budimpešta, 28. avgusta. č. Z merodajnega mesta javljajo, da bo izvršena redukcija uradniških plač in pokojnin šele s 1. oktobrom, ker je tehnično nemogoče izvesti tozadevne priprave za 1. september, kakor so mislili spočetka. Ta redukcija bi imela veljati samo toliko časa, da se spravi proračun v ravnotežje. Vlada je predložila odboru trinidesetorice alternativnih predlog, ali splošno znižanje uradniških plač za 10 odstotkov ali pa znižanje prejemkov višjih uradnikov za 15 odstotkov, tako da bi ostale plače nižjih uradnikov neizpremenjene. V obeh primerih bi se dosegel isti finančni efekt, prihranek 28 do 30 milijonov pengov. O tej alternativni bo odločil odbor, ker se je izjavila vlada, da je desinteresirana.

Zločinci ugrabili milijonarja

Chicago, 28. avgusta. d. Javnost razburja nov zločin čikaških zločincev. Pred dnevi je izginil brez sledu ameriški milijonar John J. Lynch, ki je eden najbogatejših v Chicagu ter je bil zlasti znana osebnost na dirkališčih. Baje so ga zločinci odvedli na odredbo Al Capone Bržkone gre za velikopotezno izsiljevalno afero. Za to domnevo govori deistvo, da je tudi Al Capone izginil brez sledu iz hotela, v katerem je do zadnjega časa bival.

FRANCOSKO POSREDOVANJE MED POLJSKO IN RUSIJO

Pogodba med Francijo in Rusijo bo objavljena šele, ko bo dosežen sporazum tudi med Rusijo in Poljsko

Pariz, 28. avgusta. d. Pogajanja za zaključitev pogodbe o nenapadanju, kakor tudi gospodarska pogajanja med Francijo in Rusijo so bila začasno prekinjena ter bodo bržkone obnovljena meseca oktobra. Na oficijozni francoski strani pojasnjujejo to prekinjenje s tem, da je več delegatov, med njimi tudi ruski poslanik v Parizu, prav sedaj nastopilo svoj dopust. Čeprav je obnova pogajanj napovedana oficijelno še le za oktober, smatrajo v poučenih krogih, da bodo prišla francosko-ruska oziroma rusko-poljska pogajanja o zaključitvi pogodbe o nenapadanju v razgovor že med ženevskim zasedanjem Društva narodov in na sestanku nemških in francoskih ministrov v Berlinu.

V političnih in diplomatskih krogih so splošno prepričani, da je pozivanje na dopuste diplomatov le izgovor in da je pravi vzrok za odgoditev pogajanj drugačen. Ni dvoma, da je pogodba med Francijo in Rusijo že perfektna vendar pa smatra Francija za neoportuno, da bi se njen zaključek objavil prej preden ne pride do sporazuma tudi med Rusijo in Poljsko. Zato bosta zdaj Briand in Laval poskusila najprej osredovati med obema državama; oba sta o tem že danes razpravljala s poljskim zunanjim ministrom Zaleskim, ki je davi prispeval v Pariz, razgovori pa se bodo poteli nadaljevali v Ženevi, kjer bo tudi sovjetski zunanji minister Litvinov.

Moskva, 28. avgusta. d. V tukajšnjih službenih krogih se energično demantira vest agencije Havas, po kateri je lani v oktobru Rusija predložila Poljski nov predlog za zaključitev pogodbe o nenapadanju, ki ga je Poljska sprejela kot podlago za pogajanja. Ponovno se ugotavlja, da obstoja samo ruski pred-

log iz leta 1926., čigar nadaljnje obravnavanje je bilo onemogočeno z nesprijemljivimi pogoji Poljske. Istočasno izjavljajo oficijelno, da so bila rusko-francoska pogajanja o zaključitvi pogodbe o nenapadanju započeta letos aprila na francosko pobudo, povsem neodvisno od stanja rusko-poljskih pogajanj.

Pariz, 28. avgusta. d. Glede na objavo ruske brzjavne agenture, da so bila rusko-francoska pogajanja započeta neodvisno od poljsko-ruskih pogajanj na francosko pobudo, opozarjajo v pristojnih francoskih krogih, da je ruska vlada v poslednjih treh letih predlagala trikrat francoski vladi zaključitev pogodbe o nenapadanju.

Zaleski v Parizu

Pariz, 28. avgusta. n. Danes je prispele semkaj poljski zunanji minister Zaleski, ki se bo sestal s francoskim ministrskim predsednikom Lavalom. Državnika se bosta razgovarjala o paktnu nenapadanja med Francijo in Rusijo ter med Poljsko in Rusijo. »Journal« trdi, da je to vprašanje že likvidirano, ker je Rusija odbila poljske predloge kot nesprijemljive, brez poljsko-ruskega pakta pa ne bi imel nobenega smisla niti francosko-ruski pakt. To vprašanje bi se morda rešilo najenergičnejše v okviru splošnega pakta, sklenjenega med Nemčijo, Francijo, Rusijo, Poljsko in balt-skimi državami.

Litvinov v Berlinu

Berlin, 28. avgusta. AA. Davi je prispele v Berlin sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov. Na postaji so ga sprejeli visoki uradniki nemškega zu-

nanega ministrstva in nemški poslanik v Moskvi. Litvinov je imel daljši se-stanek z nemškim ministrom za zunanje zadeve Curtiusom. Razpravljala sta o poljski ponudbi Rusiji, o paktnu nenapadanja in o raznih drugih vprašanjih Rusije in Nemčije.

Opoldne je bil Litvinov na banketu, ki ga je priredil dr. Curtius. Po banketu je Litvinov dopoldne sprejel zastop-nike časopisja in jim razložil malč po-drobnosti o sovjetskem stališču napram Poljski. V razgovoru z novinarji je Litvinov izrazil nado, da se bo Francija v kratkem pridružila Nemčiji, Turčiji, Litvi, Perziji in Afganistanu, ki so sklenile z Rusijo pogodbe o nenapadanju.

Sovjetski pogoji za pakt s Poljsko

Moskva, 28. avgusta. AA. Svet ljud-skih komisarjev je vzel na znanje po-ročilo Krestinskega o poljski ponudbi. Sovjetska vlada je pripravljena poga-jati se s Poljsko o pogodbi o medseboj-nem nenapadanju le pod temi pogoji:

Pogodba velja samo med Poljsko in sovjetsko Rusijo in se ne nanaša na za-veznike Poljske. Sovjetska Rusija pri-zna sedanje meje, odklanja pa vsako rezervo o Besarabiji. Obenem odklanja Rusija sedanje in bodoče priznanje pravice, ki bi jih Poljska uveljavila gle-de Gdanska. Naposled se mora poljska obvezati k strogi nevtralnosti v vsaki bodoči vojni med Rusijo in poljubno tretjo silo.

Ministri na Bledu

Bled, 28. avgusta. M. Na potu v Ženevo je prispele davi na Bled tudi zunanji mini-ster dr. Marinković, da poroča Nj. Vel. kralju o zadevah, ki pridejo na razgovor pri ženevskih zasedanjih. Na Lessah je mi-nistra Marinkovića med drugimi sprejel tudi praški poslanik dr. Kramer. Z Bleda odpotuje zunanji minister naravnost v Že-nevo.

Na Bled sta opoldne prispela tudi bivši minister dr. Anton Korosec in bivši dal-matinski poslanec g. Stanko Banić. Današ-nje lepo vreme so ministri porabili večino-ma za izprehode po Bledu in okolici, zve-čer pa so nekateri že zopet odpotovali.

Proslava šestega septembra

Beograd, 28. avgusta. p. V vsej državi bodo proslavili rojstni dan prestolonasle-dnika Petra dne 6. septembra. V Beogradu se bo vršil ob tej priliki slovesen defile čet. S proslavo bo istočasno združen spom-in na lanske leto izročitev novih jugo-slovenskih zastav našim polkom. Na Ba-njici pri Beogradu se bodo zbrale vse beo-gradske čete v impozantno revijo, ki jo bo vodil armijski general Vojislav Tomić.

Kralj Alfonz na Češkem

Praga, 28. avgusta. h. Popoldne ob 17. je prispele v Kynžvart pri Marijanských Laz-nih bivši španski kralj Alfonz, ki so ga sprejeli zastopniki javnih oblastev. Kralja Alfonza spremlja samo mirandski vojvoda. Na gradu Kynžvartu bo bivši kralj gost kneza Pavla Alfonza Metternicha in njegove matere. Kakor se je zvedelo, bo kralj Alfonz ostal v Kynžvartu le nekaj dni ter bo odpotoval nato v Karlove Vary, od tam pa najbrž v Visoko Tatru na Slo-vaškem, kjer se bo udeležil velikih lovov na gradu poljskega grofa Zamojskega. Bivši kralj Alfonz nima regularnega potnega lista, temveč samo certifikat češkoslova-škega poslanstva v Parizu, ki se glasi na ime Toledskega vojvode.

Povratek Švehle

Praga, 28. avgusta. d. Bivši ministrski predsednik Anton Švehla, ki se je pred dvema letoma zaradi bolezni umaknil iz političnega življenja, je popolnoma okrev-ter se bo v prihodnjih dneh vrnil v Prago s francoske revijere, kjer se je mudil na oddihu. Kakor se čuje, se namerava po svo-jem povratku zopet posvetiti političnemu delu. Švehla je že naprosil ministrskega predsednika Udržala za razgovor o politi-čnem položaju.

Poslovanje borz za delo

Beograd, 28. avgusta. AA. Po podatkih delovnih borz je bilo stanje brezposelnosti v mesecu juliju to-le (prva številka ve-lja za moške, druga za ženske, tretja pa je vsota moških in žensk): iz prejšnjega meseca je ostalo 3592, 993, 4585; v juliju na novo prijavljenih 1236, 596, 1831; ponu-be iz prejšnjega meseca 175, 97, 272; po-nudbe v juliju 907, 579, 1486; posredova-nje v juliju 839, 486, 1325; ostalo v juliju 433, 227, 660; ostalo konec meseca 4174, 3556, 875, 4431.

Na 100 prijavljenih pride posredovanj 75,3, na 100 ponudb pride prijavljenih 356. Rednih podpor je dobilo 279 oseb v iz-nosu 78.735 Din. izrednih pa 231 oseb v iz-nosu 13.010 Din. Podpor za potovanja je bilo izdanih za 319 oseb 3693 Din. v natu-ri je 13 oseb dobilo 898.50 Din. znižano vožnjo pa je imelo 25 oseb v iznosu 1533 Din.

Podaljšanje francoskih kreditov Nemčiji

Pariz, 28. avgusta. d. Na včerajšnji seji zastopnikov pariških bank o podaljšanju kreditov v Nemčiji so bili končevalno javno formulirani pogoji, pod katerimi pristajajo francoske banke na podaljšanje kreditov Nemčiji za 6 mesecev. Francoske banke zahtevajo povišanje provizije na 3 odstot-ke na leto. To povišanje utemeljujejo s tem, da je treba ustvariti take pogoje za nemške dolžnike, da bi čimprej prostovolj-no povrnili kredite. V tukajšnjih bančnih krogih ne dvomijo, da so s tem materijal-ne težkote popolnoma odstranjene. Meni-jo, da povišanje provizije ne bo zadelo na težkote, ker se New York in London strinja-ta s francoskim naziranjem.

Katastrofalen potres v Beludžistanu

London, 28. avgusta. g. Po vesteh iz Bombaya je bila v pretekli noči v Beludži-stanu strašna potresna katastrofa, ki je ve-lik del dežele popolnoma opustošila. Mno-go krajev je baie porušeni do tal. Ker so zveze s prizadetimi kraji prekinjene, še ni podrobnosti o obsegu katastrofe. Potres je baje zahteval tudi številne človeške žrtve.

Potres v Grčiji

Atene, 28. avgusta. d. V raznih delih dr-žave so čutili v zadnjih dnevih ponovno potresne sunke. V mestu Carponzi se je podirilo 25 hiš. Prebivalstva se je polastila velika panika, ker so potresni sunki trajali nad eno uro. Ljudje prebivajo sedaj na prostem. Škoda je zelo velika.

Francosko-madžarska trgovinska pogodba

Budimpešta, 28. avgusta. AA. Madžar-sko-francoska pogajanja, ki so se vršila v madžarskem letovišču Lúlaufured, so se končala s zaključitvijo dopolnilne trgovin-ske konvencije, ki so jo včeraj parafirali francoski in madžarski predstavniki. Fran-cija bo dala madžarskemu žitu ugodnosti pri uvozu na francoska tržišča. Madžarska pa se bo obvezala, da bo znižala carine na uvoz predmetov tipične francoske indus-trije, ki bodo deležni ugodnosti po klavzuli največjih popustov. To konvencijo je v imenu Madžarske podpisal pooblaščen-i minister Wikel, v imenu francoske vlade pa francoski poslanik v Budimpešti de Viers.

Vrhovni letalski svet v Franciji

Pariz, 28. avgusta. AA. Ministrski svet je odobril odlok o ustanovitvi vrhovnega letalskega sveta, ki ga bodo tvorili letalski minister, generalni inspektor zračnih sil, načelnik generalnega štaba zračnih sil in pet častnikov strokovnjakov. General Her-gault je bil imenovan za šefa generalnega štaba zračnih sil.

Na Madžarskem zaplenjeno Bačovo letalo

Budimpešta, 28. avgusta. AA. V Papi se je zaradi nevihte moralo spustiti češkoslo-vaško letalo, last Bačove tovarne, v ka-terem sta bila češkoslovaška narodna po-slanca Uradliček in Hustoleci. Madžarske vojaške oblasti so izvedle ukrepe, ki so običajne v takih prilikah.

„Ljubljana v jeseni“

Naše bele Ljubljane si skoro ne moremo več predstavljati brez dveh stalnih priraditev, ki nam jih vsako pomlad in vsako jesen nudi Ljubljanski velesejem. V naši državi menda ni priraditve, ki bi po svoji zaokroženosti, po svoji pestri vsestranosti ter izbrani obširnosti podajala tako posrečeno sliko stanja gmojne kulture in njenega napredka v vseh panogah severno-zapadne dela naše jugoslovenske domovine. Ta naš kotic, stisnjen med meje dveh sosednjih držav, dobiva ravno od te okoliščine stalno pobudo za vztrajno delo za razvoj in napredek.

Priraditve Ljubljanskega velesejima imajo že davno za seboj začete težkoče. Danes lahko zro že na desetletno tradicijo, njihov položaj je utrjen in postale so institucija, ki daje leto za leto jasno bilanco našega gospodarskega dela, osredotoča naše gmojne sile in jači zavestno težnjo po uveljavljanju in po osamosvojitvi od tuje nadvlade v najvažnejši panogi narodovega življenja. Ta institucija, ki je dobila pravico do ustanovitve ob gospodarskem razsulu povojne dobe, ko je bilo treba pokazati našemu svetu, v čem smo neodvisni od tuje, si je kasneje neoposredno pridobila pravico do obstoja, ko je na začetnem temelju krepko gradila dalje in odprla vsako leto kako novo panogo naše gmojne in duhovne kulture pozornosti najširših plasti ne samo med domačim prebivalstvom, marveč daleč preko naših ožjih meja. Spoznanje, da velesejem ni samo trgovinska, obrtna in industrijska razstava, je prodrlo na vsej črti. Izkazalo se je, da prekoračenje ozkega sejemškega okvirja nudi nove možnosti za pestrost in raznolikost razstav, obenem pa kaže, kako zelo je odvisno gmojno stanje našega ljudstva od drugih panog udejstvovanja. Dobili smo na ta način stalno higiensko razstavo, dobili smo vpogled v naš sport, v naš promet in v nedvignjene zaklade naših gora, gozdov in voda ter njihovega raznovrstnega rastlinstva in živalstva. Velesejem je vršil veliko kulturno nalogo, ki je našemu ljudstvu in tujni pokazal vse zaklade naše zemlje in gotovo dal marsikomu pobudo za izrabo novih, doslej neznanih pridobitnih možnosti. Organično so spadale v ta okvir tudi razstave naše likovne umetnosti, dasi je bilo treba ravno v tem pogledu hude borbe z vkoncentriranim predskodki.

Letošnja jesenska priraditev je posebno v eni smeri bogata: znaten njen del je posvečen tujskemu prometu. te-

daj panogi narodnega gospodarstva, ki je pri nas še zelo zaostala za drugimi državami in ki je zaradi njene dobičkonosti ne smemo pustiti z vidika. Tujsko-prometna razstava bo opozorila naše ljudstvo, kako je treba vršiti propagando in reklamo za naše kraje ter bo naši javnosti pokazala način dela v drugih državah, ki so nas v tem oziru prehiteli, dasi imajo čisto manj pogojev za tujski promet nego naši kraji. Razstava slovenskih mest, ki je bistveni del vse izložbe, tiče se tujkega prometa, ima razen praktičnega pomena tudi velik kulturni in domoljubni značaj. Pokazal bo najvažnejšo točko naše domovine v luči vekov in zgodovinskega razvoja ter bo nekaj domoznanski muzej, ki si ga bodo s pridom ogledovali prav vsi obiskovalci jesenske velesejemske priraditve.

Bilanca našega dela, ki nam jo nudi letošnji jesenski velesejem, pa je važna osobito z vidika splošne gospodarske krize, ki pretresa ves svet in meče tudi na našo domovino svoj neugodni odraz. Velesejem je živa potrditev onega rekla, ki pravi, da bodo narodi našli izhod iz sedanjih težkoč le s trdim in vztrajnim delom. Razstava nam kaže, da se naše ljudstvo v polni meri zaveda te trpke resnice ter da je z vsemi svojimi najboljšimi silami na delu, da onemogoči tak obseg krize, kakršna je zavladala po nekaterih drugih državah, ter da nje mejnim refleksom, ki padajo po prirodnem zakonu tudi nad našo državo, odvzame pretečo silovitost. Slika našega dela, ki nam jo predvaja velesejem, je v tem pogledu zelo tolažilna in bo marsikomu razpršila malodušne pomisleke.

Vsako leto dvakrat nam velesejemske priraditve dajo priliko, da vidimo naš napredek, da občutimo, kako gre naš razvoj v pravcu zdravega napredka, ki za njim teže sproščene sile našega ljudstva. Z zadovoljstvom in radostjo lahko primerjamo veselje življenjskih razmah, ki ga nam jamčijo svoboda, udejstvenje in samostojna narodna država. Osvobodjenje in udejstvenje nam je vzdrnilo speče sile ter osvobodilo naš narodni razvoj moreče tuje nadvlade, ki ni dala, da bi se naš življenjski dvignil in svobodno tekmoval z drugimi narodi. Primerjava med našim stanjem pred dobrimi desetimi leti in med živahnim uveljavljanjem naših sil, katerih uspehe nam kaže ta vsakoletni velesejemski priraditev, nam nudi sliko, o kakršni niso mogla naša predvojna pokolenja niti sanjati.

Nemiri na Portugalskem se še nadaljujejo

Revolucija se je iz Lizbone razširila tudi na provinco

Novi boji v Lizboni sami

Lizbona, 28. avgusta. Od. Ogorčeni boji, do katerih je prišlo v sredo pri vojaškem uporu vrti vliadi, so se odigrali predvsem v novih mestnih okrajih Lizbone. V bojih so ponekod izkopali celo strelske jarkove ter postavili barikade. Posebno srditi so bili boji v zoološkem vrtu in njegovih okolici, kjer so bile tudi izjube največje. Zrtev bitke je postalo tudi nekaj zverj v zoološkem vrtu. Škoda, ki jo je povzročilo večurno streljanje s topovi, cenijo na več milijonov eskudov. Mnoga poslopja so močno poškodovana ter je cela vrsta stanovanj demilirana od erant. Poškodovani sta tudi palači predsedništva vlade in notranjega ministrstva. Ubilih je bilo 62 oseb, ranjenih okoli 300, dočim je bilo vstavev vrtih kakih 500. Mornariška policija in narodna garda so ostale vliadi zveste. Kot vodja upornikov je nastopil bivši letalski oficir Carmento da Baires, ki je moral pred tremi leti zaradi političnega rovarjenja nobeniti iz Portugalske ter se je sedaj skrivaj vrnil v Lizbono. Uporniški pokret je dobil nekaj pristašev tudi med oficirskim zborom, ker so bile nedavno znižane plače nekaterih oficirskih kategorij.

V Lizboni je prolašeno obsedno stanje. Čeprav preprečuje vlada javnost, da je položaj popolnoma miren. V ostalem pa je živ-

ljenje v Lizboni že dokaj normalno. Trgovine so zopet odprte in se promet razvija kakor navadno.

Madrid, 28. avgusta. Tu so se razširile vesti o novih neredih v Lizboni. Špansko zunanje ministrstvo je preletelo poročilo, da se vrše pred španskim poslanstvom v Lizboni večji poulični boji. Španski poslanik v Lizboni, ki je trenutno na dopustu, je bil pozvan, naj se nemudoma vrne na službeno mesto. Po nekkih družih vesteh, razširjenih v Madridu, je bila na južnem Portugalskem sprožena splošna stavka.

Popolnanski madridski listi poročajo, da se še vedno vrše poulični boji v Lizboni in da imajo revolucionarni zasedenih več važnih strateških točk v mestu. Posebno železničari so se v veliki večini postavili na stran revolucionarjev.

Pariz, 28. avgusta. D. Po poročilih iz Madrida, se je v nasprotju s portugalskimi službenimi vestmi razširila vojaška vstaja tudi na portugalsko provinco in nikakor še ni popolnoma zatrta. Da so narlo zadušili revolucijo v glavnem mestu, je predvsem pripisovati oblihi predsednika Carmone revolucionarjem, da bo onistil svojo diktaturo ter osnoval parlamentarno vlado. Šele po tej oblihi so voditelji revolucije izdali povelje, naj se ustavijo boji.

Italijanski zračni manevri

V prvem delu je zmagal »sovražnik«, ki je uničil pomorsko trdnjavo Spezzio — Napad 700 letal na Genovo

Milan, 28. avgusta. G. Listi poročajo: Po dosedanjem poteku italijanskih zračnih manevrov se lahko ugotovi, da se je napadajoči zračni oddelki pomnožili. Razložiti pomorsko trdnjavo Spezzio. Nacionalne obrambne sile so imele proti premoči sovražnika, ki je prihajal od Jakina, samo neznatne uspehe. »Sovražna« letala so metala nad mestom letake, na katerih je bilo med drugim čitati tudi to-le: »Italija ljubi in hoče mir, tiščelija pa, da dokazala, da ne sme biti nič nepraviljen pred možno vojno.«

Ko je bil prvi del zračnih manevrov zaključen, je imel ministrski predsednik Mus-

solini z balkona prefektore nagovor na črnotrajnike, ki o mu na koncu prireditelj živahne ovacije. Kot operacijska baza naslednjega dela zračnih manevrov je izbrana Genova, ki jo bo napadalo in bombardiralo 700 letal.

Friedrichshafen, 28. avgusta. G. Ogromno vodno letalo »Do X-II«, ki je določeno za Italijo, je danes z Bodenskega jezera startalo za polet v Spezzio. Letalo je krenilo najprej po dolini Renu in je okoli poldneva doseglo višino 3600 m, ki je bila zadostna, da je moglo leteti prelat Spilgen. Povprečna hitrost na uro je znašala 190 km. Ob 1. popoldne je »Do X-II« pristal v Spezziju.

Minister za socialno politiko v Ljubljani

Ljubljana, 28. avgusta. Zjutraj je prispel z Bleda v Ljubljano na inspekcijsko potovanje minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Marko Kostrenčič. Ob 8. si je v spremstvu načelnika ministrstva g. Hofmanovića, ki se je pripeljal z Golnika, in sanitetnega inspektorja pri banski upravi g. dr. Mayerja ogledal splošno bolnišnico. O njeni ureditvi in upravi se je gospod minister pohvalno izrazil. Kakor znano, so zadnji čas v bolnici izpopolnili in preuredili več oddelkov, kljub temu pa je bolnišnica še vedno potrebna večjih dozidav in razširjenj, za kar je posebna komisija nedavno sestavila obsežen in podroben program.

Popoldne ob 16. je g. minister z dr. Mayerjem posetil Higienški zavod, kjer ga je sprejel namestnik direktorja dr. K. Petrič. G. minister si je ogledal ves zavod in se prav posebno zanimal za sanacijska dela. Iz Higienškega zavoda se je odpejal v državni ortopedični zavod, ki je v bivši šentpeterski vojašnici. Tu si je ogledal vzorno urejene proste dnevnice, nakar se je odpejal na bansko upravo.

Prost dan na Bledu

Bled, 28. avgusta. D. Danes je bil za šahovske mojstre popolnoma prost dan. Tudi včeraj prekinjena partija med dr. Aljehinom in dr. Vidmarjem se danes ni nadaljevala. Jutri se prične peto kolo z naslednjimi partijami: Tartakower - Spielmann, dr. Astaloš-Stoltz, dr. Vidmar - Kostič, Colle-dr. Aljehin, Niemcovič-Maroczy. Pirc-Kashdan, Flohr-Bogoljubov.

Veleindustriec g. Emil Kolar iz Prage je poklonil 1000 Din kot nagrado za onega igralca, ki bo imel najmanj remijev.

Nauk iz Macdonaldovega padca

Pariz, 26. avgusta. Gospodarska kriza, ki se razvija v Angliji že nekoliko let, je ob ostavki laburistične vlade dosegla vrhunec in nastopil je trenutek, ko bodo morali angleški državni naneti vse sile, da ji bodo kos. Ako bi zasledovali krizo prav do njenih pravicov bi došli do ugotovitve, da je ni ravno v najmanjši meri zakrivila zunanja politika zadnje dobe. Predvsem bi se pokazalo, da je Anglija v primeru sanacije nemškega gospodarstva postopala preveč na lastno pest ter se oddaljevala znatno od okvira splošno-evropskih interesov. Potegovala se je za Nemčijo v škodo svojih nekdanjih zaveznikov in to v času, ko se je v lastni deželi približeval izbruh krize in ko je domače gospodarstvo zahtevalo nedeljeno pozornost ter takojšnje ukrepe. Angleški državni bodo uvideli, da je v njihovem interesu složni in solidarni nastop evropskih sil v vsakem vprašanju. Ki se tiče Nemčije, ter bodo morda v bodoče oustili vse individualne angleške akcije, ki same nemškega problema itak ne morejo rešiti, ošč na lahko samo otežkočijo položaj, ako strelija v hrbet upravičenim reparacijskim zahtevam v vojni opustošenih držav in zavzema Nemčiji prenrilazno stališče.

Po pomožnih akcijah Nemčiji, ki jih je Anglija zagovarjala s čudno gorečnostjo, je angleško gospodarstvo strahoma občutilo, kako oteka zlato iz Anglije, da je slednja naenkrat občutila potrebo tuje pomoči. Ki jo ji lahko nudi le bogata Francija. Ko tudi po francoski pomoči niso prestale težkoče in je »Times« objavil čudno vest o tem, da je kredit 50 milijonov funtov, ki sta ga posodili Angliji za ozdravljenje gospodarske krize Francija in Amerika, skoro popolnoma izčrpan, je bilo jasno, da vlada ki je inavzurirala tako individualno politiko, nima nadaljnjega obstanka. Pokazalo se je obenem, da Snowden, ki je nastopal tako energično, ko je šlo za sanacijo Nemčije, da je vznevolil Francijo, v lastnem resoru ni bil kos svoji nalogi.

To stanje stvari je v zvezi z gospodarsko krizo, notranje-politična kriza pa se je razirala seveda samo na temelju neugodnega gospodarskega položaja. Nenooden povod za ostavko Macdonaldove vlade pa je dalo postonanie delavskih strokovnih zvez, ki niso hotele pristati, da se dajanje delavstva za zavarovanje zvišajo, obenem pa da se znižajo brezposelnosti podpore. Tej opoziciji v lastni stranki so se pridružili še liberalci, ki so z isto odločnostjo odbili uvedbo 10% finančne carine, kakor so strokovne zveze odklanjale poslabšanje socialnih pridobitev delavstva.

Macdonald je zašel med dva ognja in njegov položaj je nujno vedel k ostavki vlade. Vendar pa je v tem odstopu precejšnja porcija ironije usode. L. 1926, so demisijsko družeca Baldwinovega kabineta povzročili ogorčeni socialni boji, tekoni katerih je prišlo najprej do splošne stavke kasneje na do stavke rudarjev, ki je v temelihi zatresla državo. Baldwin je v tem boju zmagal in ravno njegove socialne uvedbe so omogočile laburistom aziatično in ga prisiliti do ostavke. Agitacija laburistov se je posluževala predvsem problema brezposelnosti in vprašanja podnora. Isto nad čemer je nadel Baldwin l. 1919, je »služilo v splošni tuji delavski vliadi letos. Pod Macdonaldovo vlado je število brezposelnih naraslo od enega milijona na skoro tri milijone. Tega žalostnega dejstva na nihče ne pripisuje Macdonaldu, kar priča o visoki zrelosti angleškega ljudstva, marveč so se nekdanji nasprotniki rade volje pridružili novi Macdonaldovi vladi, da s skunnim delom odklonijo polom, ki preti državnemu gospodarstvu, kar na je zonet dokaz visoke zrelosti angleških politikov.

Kakor se bodo Angleži morda naučili postonati v evropskih vprašanjih solidarno z večino držav, tako bi bilo želeli, da hi si tudi politiki evronske celine vzeli k srču postonanie angleških strank v notranie-političnih stvareh.

Mednarodni kongres za nevrologijo

Bern, 28. avgusta. AA. Od 31. avgusta do 4. septembra bo v Bernu mednarodni kongres za nevrologijo. Zastopanih bo 37 držav. Na kongresu bo sodelovalo 1100 delegatov.

Naše podeželske občine

Zanimive ugotovitve ljudskega štetja — Nad dve tretjini vseh podeželskih občin ima pod 1000 prebivalcev, ena tretjina celo pod 500

Ob priliki splošnega popisa prebivalstva je banski popisni odbor dravske banovine zbral med drugim podatke o vseh naših občinah, ki so zelo zanimivi z občinsko-upravnega stališča. Ta statistika nam kaže, da imamo v naši banovini veliko število občin, ki so v sedanjih dobi, ki nalaga občinam čimdalje več finančnih bremen in manipulativnega dela, za uspešno komunalno delo premajhne. Stremljenje po združitvi teh malih občin izhaja zaradi tega predvsem od strani nadzorstvenih oblasti, ki jim številne male občine povzročajo mnogo dela, vrhu tega pa jim praksa kaže, da take občine v finančnem in upravnem pogledu težko izhajajo in da je občinsko poslovanje pomankljivo. Zato se že več časa podudarja potreba, da se s posebnim zakonom o pregrupaciji občin v tem pogledu izvede temeljita reforma: novonastale velike občine pa naj bi dobile moderen občinski red z enotnim občinskim zakonom.

V dravski banovini je danes vsega 1043 občin, ki se po številu prebivalstva delijo takole (številke značijo pod I. število prebivalstva, pod II. število občin z dotičnim številom prebivalstva in pod III. odstotke od celokupnega števila občin v dravski banovini):

I.	pod 100	II.	4	III.	0.4
100 do 500	386			37.0	
500 > 1.000	354			34.0	
1.000 > 2.000	171			16.3	
2.000 > 5.000	114			11.0	
5.000 > 10.000	11			1.0	
nad 10.000	3			0.3	
	1043			100.0	

Iz zgornje primerjave je razvidno, da ima več kakor ena tretjina vseh občin v dravski banovini manj kakor 500 prebivalcev, več kakor dve tretjini občin (71%) pa ima manj kakor 1000 prebivalcev. Če bi se torej uveljavila zahteva, da so za uspešno komunalno delo potrebne občine z najmanj 1000 prebivalci, tedaj bi v dravski banovini prišlo v poštev za pregrupacijo nič manj kakor 744 občin. Morda gre zahteva po združitvi občin v torda, ki imajo najmanj 1000 prebivalcev, predaleč, zlasti glede na posebno geografske razmere naše banovine, ki ima v mnogih predelih čisto alpski značaj in so komunikacijske zveze ponekod zelo težavne; vendar pa bi tudi tedaj, če bi se ta minimum znatno znižal,

prišlo za pregrupacijo v poštev prav znatno število občin.

Glede na številčno moč posameznih občin so razmere v posameznih srezih dravske banovine prav različne. Na eni strani imamo mogoče kmečke občine, kakor Šmihel pri Novem mestu (8774 prebivalcev) ali pa Cerklje pri Krškem (5030), na drugi strani pa zopet minijaturne občine kakor Lukačevce, ki štejejo komaj 51 prebivalcev in Nove Beznove s 53 prebivalci (obe v Prekmurju) ali pa Gorico pri Brezicah s 94 prebivalci. Zlasti številne so liliputanske občine v Prekmurju, kjer je med 170 občinami 100 takih, ki imajo manj kakor 500 prebivalcev. In se je po prepratu zaradi ukinitve madžarske občinske uprave (notarstev) skoro vsaka vas organizirala kot samostojna občina. Terenke prilike v tem predelu naše banovine vsekakor ne bi delale ovir pregrupaciji.

Pa tudi v drugih srezih bivše mariborske oblasti imamo veliko število malih občin. Tako je n. pr. v srezu Maribor levi breg od 94 občin 51 takih, ki imajo manj kakor 500 prebivalcev, od teh pa 14, ki imajo manj kakor 300 prebivalcev. Enake razmere vladajo v srezu Maribor desni breg, kjer je med 83 občinami 43 občin z manj kakor 500 prebivalci in od teh zopet 17, ki imajo pod 300 prebivalcev.

Znatno število malih občin pod 500 prebivalcev imajo nadalje srezi: Ptuj 43 (od skupnega števila 111), Ljutomer 37 (od skupnega števila 68), Šmarje pri Jelšah 27 (od skupnega števila 62), Kamnik 27 (od skupnega števila 57), Litija 18 (od skupnega števila 40) in Kočevje 14 (od skupnega števila 57).

Imamo pa tudi sreze z izrazito močnimi občinami; sem spadajo zlasti srezi Ljubljanska okolica s 20 občinami z nad 1000 prebivalci, Kranj s 6 občinami od 1000 do 2000 in s 14 občinami z nad 2000 prebivalci. Novo mesto s 16 občinami z nad 1000 prebivalci in Krško, kjer imajo vse občine več kakor po 1000 prebivalcev.

Od velikih občin, ki niso mestne občine, je omeniti zlasti Trbovlje (17.179 preb.), Celje okolica (9653), Šmihel pri Novem mestu (8774), Moste pri Ljubljani 7279, Vič pri Ljubljani 6950 in Cerklje pri Krškem 5030.

Ko bo na razpolago podrobno predelana statistika, bo mogoče o tem važnem vprašanju še kaj več spregovoriti.

Iz seje ljubljanskega gremija

Ljubljana, 29. avgusta. Snoči se je vršila pod predsedstvom župana dr. Puca seje magistratnega gremija, na kateri so se obravnavale razne aktualne zadeve.

Stanovaki v barakah ob Izanski cesti želijo, da jim mestna občina uredi ob Ljubljani primerno perišče. Vršil se bo ogled na mestu, zaradi česar pride zadeva ponovno v gremij, ki bo odločil, ali naj se napravi betonsko korito za pranje ali ne. Odobri se izselitev prosvetnega oddelka mestne občine iz Gradišča v palačo Viktorije na Aleksandrovi cesti ter velitev dveh strank (Drenda in Udovič), ki se morata radi podiranja Luckmanove hiše izseliti, v doseganje prostora prosvetnega oddelka pod pogojem, da krijeta razliko v najemninji, ker bo novo stanovanje prosvetnega oddelka v Viktoriji dražje.

Stavbni referent je poročal o raznih prošnjah za stavbna in uporabna dovoljenja. Žigon Stefan sme izvršiti hišno kanalizacijo pri svoji zgradbi v Rožni dolini. Družbi »Triumph-Auto« je bila odobrena izprememba načrtov za leseno garažo ob Zibertovi ulici. Vodnik Alojzij si zgradi novo delavnico v Kolodvorski ulici. Zadruga hotelirjev, kavamarjev in gostilničarjev je prejela stavbno dovoljenje za zgradbo dvorišnega poslopja na Privozu. Marolt Ivan je prošil, naj se gremij izjavi, ali mu v principu odobri povečanje hiše št. 24 na Vidovdanske cesti v tem smislu, da sme stavbo, ki stoji za 1.5 m izven stavbne črte dvigniti za eno nadstropje. Zadeva je bila v načelu odobrena. Kmetijska družba si postavi provizorično skladišče v Salendrovi ulici. Hranilnica dravske banovine bo zgradila petnadstropno hišo na vogalu Igrišča in Simon Gregoričeve ulice; stavba bo tvorila podlajšek že obstoječe hranilnišne hiše. Ahlinu Josipu je bila dovoljena adaptacija trgovskega portala in izlozbe na Celovski cesti pod pogojem, da dovoli vključbo kavcijske hipoteke v znesku 15.000 Din, ker stoji zgradba izven stavbne črte. ROME Franja je dobila začasno dovoljenje, da sme postaviti leseno lopo na Celovski cesti št. 56. Rajnarju Otmarju se povrne vplačana kavcija za trotoar. Mesar Breskvar Ivan, Cesta v mestni log, mora odstraniti podlajšek lope, ki jo je zgradil brez stavbne dovoljenja. Dr. Fakinu se dovoli adaptacija hiše na Emsonski cesti pod pogojem, da odstopi svet za cesto. Učiteljska tiskarna bo izvršila adaptacijo izlozbenega okna v Frančiškanski ulici.

Uporabna dovoljenja so prejeli: Stebi Amalija za verando in teraso na Mišičevi cesti, Dolinar Josip za hišo v Verstovski ulici, Škrj Franc za balkon v Apihovi ulici, Rožmanc Andrej za hišo na Ilovici, Pavčič Josip za hišo na Stranski poti, Urbančič Anton za zgradbo v Oražnovi ulici, Crne Mihael na Dolenjski cesti in Pečnik Lovro na Vodovodni cesti. Tomažin Andrej na Izanski cesti ne dobi uporabnega dovoljenja, dokler ne izpolni pogojev stavbnega odloka. Družba »Union« je prejela uporabno dovoljenje za kinematografsko kočjo v veliki dvorani. Glasbeni Matič se odobri prenovitev fasade na hiši v Vegovi ulici.

Waterpolo v Parizu

Pariz, 28. avgusta. Današnji rezultati waterpolo-tekem na evropskih prvenstvih so v splošnem precej presenečljivi. Ob krasnem vremenu in v nabitem stadionu v Tourellesu je češkoslovaška zmagala nad Francijo z 2:1 (0:0). Madžarska se je morala proti Nemčiji zadovoljiti z neodločenim rezultatom 2:2 (0:1).

Umor v Gačniku pri Jaremini

K poročilu, ki ga objavljamo na 3. strani o bestialnem zločinu pri Jaremini, nam poroča kasno zvečer naše mariborsko uredništvo še naslednje podrobnosti:

Umorjena Julijana Herić je bila stara 68 let in je imela v katastralni občini Gačnik, politična občina Pesniki, dvor, veliko posestvo, ki so ga cenili na četr milijona dinarjev. Imela je tudi večje vsote denarja spravljene doma. Bila je čudaka samotarka, ki skoro nikogar ni puščala v svojo hišo. V ozadju je imela skriven izhod iz hiše. Ko so danes zjutraj orožniki prišli na lice mesta, so jo našli ležati v sadovnjaku kakih 12 korakov daleč proč od njenega skrivnega izhoda. Bila je oblečena, iz česar so orožniki in kasneje tudi sodna komisija upravičeno sklepali, da se je zločin pripetil že zvečer, in sicer tako, da je zločinec počakal stanko pred njenim skrivnim izhodom, dobro vedoč, da bo, predno odide spat, prišla še ven, in jo je pri tem udaril trikrat po glavi s tako silo, da ji je razbil lobanjo in so ji možgani gledali celo skozi ruto na glavi. Za tem je šel v stanovanje in vzel, kar je pač v nagliji mogoč.

Orožniki so danes pri preiskavi našli v stanovanju vse razmetano, vendar pa ni bilo najti znakov kakšnega nasilja. Sodni zdravnik dr. Zorjan je pri obdukciji ugotovil, da je dobila stanka tri težke udarce, od katerih je bil eden absolutno smerten. Udarce je bil pridrežan s topim predmetom, najbrž s hrbtom sekire. Zločinec je odnesel vse denar, pač pa je, ali nalašč ali pa, ker je prezl, pustil hranilnico knjižnico. Takoj je bilo jasno, da je moral biti izvršen zločin po osebi, ki je dobro poznala razmere v hiši pokojnice in ki je vedela tudi za njen skriven izhod.

Ljudski glas je takoj osumil majerja sosednega posestva, s katerim stanka ni bila v baš prijaznih odnosih in ki se je že ponovno izrazil, da bo stanko spravil s sveta. Ko je prišel danes dopoldne na kraj zločina uradnik mariborske policije g. Grobin s policijskim pesom, je pes res takoj vzel sled k hiši, v kateri stanujeta ta majer in ki je par sto korakov proč od Heričeve hiše. Pri zasliševanju pred orožniki se je osumljenec zapletel v protislovja, zbog česar so ga aretirali in izročili v preiskovalni zapor mariborskega okrožnega sodišča.

Velika dalmatinska tovarna pogorela

Split, 28. avgusta. N. Preteklo noč je vpepelil požar v Komizi na Visu našo najmodernejšo tovarno za prepranje sardin, last bratov Mardešić. Tovarna je pogorela do temelja z vsem inventarjem vred. Škoda je 5 do 6 milijonov dinarjev, dočim je bila tovarna zavarovana le za 4 milijone dinarjev.

Hmeljski trg

Zaloz, 28. avgusta. N. Nakup hmelja se nadaljuje. Iše se zlasti lepo blago. Za manj vredne in srednje kakovosti ni zanimanja. Cene se gibljejo med 150 do 280 Kc.

Vremenska napoved

Zagrebiška vremenska napoved za danes: Vreme se nadalje nestalno. — Situacija včerajšnja dne: Naši kraji se nahajajo na meji depresije, ki je na severovzhodnem delu kontinenta in visokega pritiska, ki prihaja z Atlantika. Posledica tega je nestalno vreme. Barometrijski pritisk se je v splošnem dvignil za 0.3 do 0.4 mm. temperatura pa so padle povsod za 1 do 6 stopinj.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Najbrž bolj oblačno, tudi lahko z lahimi padavinami. Hladno in vetrovno.

Italija in razorožitvena konferenca

London, 28. avgusta. p. Kakor javlja glasilo delavske stranke »Daily Herald«, zahteva italijanska vlada, naj Henderson kljub temu, da je odstopil kot zunanji minister, predseduje prihodnji konferenci za razorožitev v Zenevi. Italijanska vlada je namreč mnenja, da Henderson ni bil imenovan na to važno mesto zaradi svojega visokega položaja v Angliji, temveč zaradi svoje osebnosti. »Daily Herald« sklepa iz tega, da misli Italija prav resno z razorožitvijo

Poplav na Kitajskem še ni konec

Sanghaj, 28. avgusta. s. »Agence indopacifique« poroča, da reka Jangce dalje narašča. Iz Hankau je prbežalo v Sanghaj na tisoče beguncev. Za prvo pomoč je bilo votiranih 80 milijonov dolarjev.

»Zeppelin« na poti v Južno Ameriko Friedrichshafen, 28. avgusta. N. Nocoj ob 23. je odletel »Zeppelin« na letošnje potovanje v Južno Ameriko. Cilj mu je Pernambuco. Tudi to pot bo vozil pošto v vseh delov sveta.

Naši kraji in ljudje

Lepa zmaga mladostnega idealizma

Ob premieri skalaškega filma »V kraljestvu Zlatorogovem«

Ljubljana, 28. avgusta. Tam v dvoriščni zgradbi za Slamičovo hišo na Gosposvetski cesti imajo Skalaši svoje klubske lokale. Da, to je res gosposko povedano za tisti dve skromni sobici, — nu, še odtod se bodo v kratkem morali zopet seliti... Ali, gospoda moja, naj vas to ne moti, saj tudi Skalašem doslej še ničesar ni vzelo dobre volje. O, koliko je premorejo! Če bi bila zlato, bi bili Skalaši bogataši. Bogatin — oni hrib za Bohinjem, namreč — ne bi hranil večjega zaklada Zlatorogovega... Ampak, če vas dobra sreča kdaj na večer dovede k Skalašem v vas, boste izprva strmeli, potem pa pokramljali, kakor da ste stari znanci že polnih deset let. Vse so si Skalaši (in Skalašice!) opremili sami in vsi so ena družina. Neverjetno skladna in prijazna — družina! Taka mladost, polna hlepenja po lepoti in vonju domače zemlje, osvaja in zmaguje. Zmagala je nele stotino filistrskih predsodkov o klubu planinskih samonaričev, temveč tudi kopico naporov pri snemanju prvega našega alpskega filma »V kraljestvu Zlatorogovem«.

Tri polna poletja so žrtvovali Skalaši. Spominjate se, da smo nekoč, kmalu po pričetku filmanja, opisali njihove pohode v planinski svet. Morda se je tudi takrat še kdo posmejal: fantovska igra, iz te hollywoodske muhe ne bo pogače na našem skalovju! Pa so se sami zase nasmejevali tudi Skalaši. Kar so potrebovali, so imeli: filmsko kamero so bili kupili v zastavljajci in je prispela iz Monakova čimeno popravljena. Manuskript je podal pisatelj Jos Kozak, vodstvo pa je držal v svojih rokah predsednik prof. Janko Ravnik. To je bilo vse in zaenkrat dovolj. Prof. Ravnik je Bohinjec in pozna kraljestvo Zlatoroga, skale, pota, ljudi in kraje kakor abecedo. Člani fotografskega oddelka

so namaknili vso svojo vztrajnost in glavni junaki filma so pokazali svoje bravure — film se je navijal. Zrastle so v njem lepote Triglavskega pogorja in žive podobe vsega zdravega nehanja na Gorenjskem. Tri dolga poletja... in zime so bile vmes, da se je na filmski trak vtisnilo tudi nekaj krasot bele gorenjske prirode.

Za en sam prizor so morali Skalaši večkrat po trikrat, štirikrat v planino. Bivakirali so na prostem, prenašali tovore kakor na fronti. In so potem doma v Ljubljani dolge nočne ure prestali pri razvijanju v temnici, ob slepeči rdeči luči. Zaradi nesreče enega izmed nastopajočih tovarišev so morali zavreči celih 1000 m že kopirane traku. In je pritisnilo pomanjkanje denarja. Toda Skalaši so zmogli vse. Resnično: še denar so dobili. Primaknil je ljubljanski gospod župan, nekaj so dala ministrstva, naklonil je »Putnik« — hurá, nabralo se je vsega nad 5000 Din. Seveda se je vse potrošilo sproti, saj se drugod v svetu potrošijo dolarji v vse težjih tisočakah. Toda Skalaši so bili na konju. Izpopolnili so svojo delavnico z vsem tistim, česar ne zmorejo napraviti sami. A sami znajo zelo mnogo, posebno predsednik je mojster. Saj smo rekli: če stopite v njihovo delavnico tam na Gosposvetski cesti boste strmeli.

Toda od jutri dalje vam bo že dana prilika, da si ogledate krono njihovih prizadevanj. Film »V kraljestvu Zlatorogovem« se vam bo pokazal na platnu. Dolg je tri tisoč metrov — ljubezni do domačih tal pa je v njem za vse kvadratne kilometre, kolikor jih meri naša mala zemlja. In idealizma je v njem toliko, kakor ga svet dandanes le redko pozna.

Nekaj zlatihga so poglale naše trde skale, raste nam mal rod zdrave, značajne in v volji silovito krepke mladine.

S proslave desetletnice na Golniku

Kakor smo včeraj obširneje poročali, se je v četrtek vršila na Golniku prirska proslava desetletnice zdravilišča, združena s posvetitvijo nove zdraviliške kapele, zgrajene po načrtu arh. Vurnika. Priučujoča slika (po posnetku fotografa Jurga iz Kranja) predstavlja družbo odličnih gostov na stopnišču parka pred zdraviliščem. V prvi vrsti stoje od leve na desno: gg. načelnik ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje Hofmannovič, knežsko dr. Gregorij Rožman, ban dr. Drago Marušič in zdravnik upravnik zdravilišča dr. Robert Neubauer. Desno za g. banom je ekonom zdravilišča gosp. Ceplak.

nakupovalec je zahteval, naj prevzame vse ali nič. Prijavila sta zadevo sodišču, ki je poslalo na kolodvor komisijo, da se prepriča o resničnem stanju, zakaj jabolka bi do obravnave segnila. Sadjarski strokovnjak je ugotovil, da so samo štirje vozovi jabolk primerni za prodajo, in pri tem je ostalo. Kmetije so čakali od sedme ure zjutraj do pol 9. zvečer ter zabavljali in preklinjali. Nazadnje je prodajalec hotel, da bi mu vrnil »kaparo« ali aro, kar so seveda ogorčeni odklonili. V gostilni ob kolodvoru je bilo mnogo krika in hrupa, prišlo bi najbrž celo do bitke, da ni po posredovanju orožnikov, kmetije so pozno zvečer odhajali sadije domov. Vprašanje je, kdo odgovarja za take nezdrave pojave, kdo je pravi kupec, ki ga je mogoče prijeti, kdo plača kmetom odškodnino za manj vredno? — Reči moramo, da so taki pojavi redki in da se velika večina nakupovalcev zaveda svoje odgovornosti nasproti kmetu in trgovcu, vendar povečajo prijetljaj te vrste že dovolj velike brige vseh »sadjarjev« prav po nepotrebnem.

Ivan Kejžar šestdesetletnik

Maribor, 28. avgusta.

Danes praznuje šestdesetletnico svojega, narodu posvečenega življenja gosp. Ivan Kejžar, občinski svetnik in upokojeni višji železniški uradnik. Po rodu iz Soroca pri Železnikih se je šolal v Škofji Loki, v Kranju in v Ljubljani, kjer je maturiral 1892, potem pa stopil v službo pri južni železnici. Prvo njegovo mesto je bilo v Sa-

gradu na Goriškem, kjer je že kot mladenič vstopil v prvo vrsto bojnikov za naše narodne pravice. Iz Sagra, ki je bil hudo poitaljančen, se je selil v Divačo in je bil drugi slovenski uradnik, ki je prišel tja med zelo zavedno ljudstvo. Potem je služboval na Rakevu, od leta 1902 v Ljubljani, od 1906 pa v Mariboru, kjer je bil zaradi svojega nacionalnega delovanja silno ne ljub nemškemu mogotcem na magistratu. Ti so izposlovali, da je bil v prvem letu svetovne vojne premeščen kot nadrevident v Leoben, od koder pa je prišel malo pred preobratom v Ljubljano, kjer je stopil v pokoj. Zdaj živi stalno v Mariboru.

Kakor mnogim nacionalnim organizacijam, se je poživovalno posvečal tudi stanovski organizaciji. Železniški uradniki so bili nekdanj organizirani v zvezi, ki je imela popolnoma nemško centralo »Eisenbahnbeamtenvereine«. Ko je bil Kejžar predsednik lokalne organizacije v Ljubljani, je takoj uvedel v njenem področju slovensko uradovanje ter si s tem nakopal zamere, ki so mu povzročile mnogo gorja in skode. Udeleževal se je tudi v komunalni politiki Ljubljane, pri tem pa pomagal ustanoviti slovensko uradniško organizacijo, ki je izdajala svoje glasilo »Naša zveza«. Kot zastopnik uradnikov je prišel tudi v ljubljanski občinski svet. Svoje delovanje v nacionalnem in stanovskem področju je v polni meri nadaljeval v Mariboru in je bil tudi tu predsednik podružnice stanovske organizacije. Takrat se je začel med železniškim osebjem mezdni boj in je bil Kejžar med voditelji tega pokreta, ki je večkrat prirejal shode s tisočeri uni deloženci. Ko so železničarji izvajali svoje pravice s pasivno resistenco, je Kejžar z nekaterimi zavednimi tovariši začel borbo za nacionalizacijo stanovske organizacije. Leta 1910 je ustanovil podružnico »Zveze jugoslovanskih železničarjev«, ki je imela svojo centralo v Trstu. Te organizacije je predsedoval, dokler ni bila v začetku vojne razpuščena.

Od njegovega nacionalnega delovanja naj navedemo samo še nekaj važnih mariborskih društev, v katerih je bil med ustanovitelji in ves čas na prvih mestih. To so: Bralno društvo, Slovensko politično društvo, Slovanska čitalnica in Dramatično društvo, kateremu je bil predsednik, tajnik in povrh še režiser. Ob prevratu je bil član Narodnega sveta, poleg tega pa je napravil s tovariši ves načrt za železniško službo ob demobilizaciji. Ta načrt, ki se je v najtežjih razmerah izborni obnesel, je zgodovinskega pomena. S pokojnim dr. Verstovškom je bil delegiran tudi v Gradec, da doseže z Avstrijo sporazum glede poštnega prometa. Bil je tudi med prvimi našimi predstavniki v Beogradu kot delegat Narodne napredne stranke. Ena od mariborskih ulic nosi njegovo ime. Ali vse bolj ostanjajo njegove zasluge vsa naša nacionalna društva, katerim naj ohrani usoda zasluznega in agilnega moža še mnogo let.

Trdovratno zapeko, katar debelega črevesa, napetosti, želodčne motnje, zastajanje krvi, nedelavnost jeter, zlato žilo, bolečine v kolkih odpravimo z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice, če jo izpijemo zjutraj in zvečer malo čašico. Zdravniki svetovne veličine izpričujejo, da učinkuje »Franz Josefova« voda celo pri zdravljenju črevesu brez bolečin. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in vseh specerijskih trgovinah.

Roparski umor samotne posestnice

V Gačniku so našli truplo Julijane Heričeve v sadovnjaku

Maribor, 28. avgusta.

Ko so davi zgodaj zjutraj šli kosci na delo mimo hiše že postarane posestnice Julijane Heričeve v Gačniku, ki leži med postajama Pesnica in Jarenina v občini Pesnica, so opazili v sadovnjaku blizu hiše ležati starkino truplo. Ko so prišli do nje, so videli, da je mrtva in da ima na glavi in vratu težke rane. Takoj je bila obveščena orožniška postaja v St. Lj. v katere delokrog spada Gačnik, ki je poslala na lice mesta svoje organe in uvedla preiskavo, obenem pa obvestila mariborsko orožniško postajo, državno tožilstvo v Mariboru in mariborsko mestno policijo. Mestna policija je poslala že v teku dopoldneva daktiloskopa v Gačnik, odšli so pa tja tudi organi mariborske orožniške postaje. Takoj popoldne pa je odšla na

kraj zločina tudi sodna komisija, ki so jo tvorili preiskovalni sodnik dr. Grmovšek, državni tožilec dr. Dev ter sodni zdravnik dr. Zorjan. Izvšena je bila obdukcija trupla.

Po prvih poročilih je sodi, da je bila starka, ki je stanovala sama, umorjena v hiši, kamor so zločinci ponoči vlomili, nato pa truplo izlekli na prosto. Splošna sodbja je, da gre za roparski umor. Hiša umorjene Heričeve leži precej daleč stran od njene viničarije na samotnem mestu, tako daleč, da viničarji ne bi mogli slišati njenih klicev na pomoč. Sosedje umorjene niso zadnje dni opazili ničesar sumljivega, po čemer bi bilo mogoče sklepati glede osebe morilca. Izsledovanje je v polnem razvoju.

Zadnja počastitev armijskega generala Radivoja Stanojlovića

Maribor, 28. avgusta.

Danes okrog 13. se je iz vojašnice kralja Petra, kjer so bili položili umrlega g. armijskega generala Radivoja Stanojlovića na začasni odmor, razvila veličastna žalna povorka preko Frankopanske ulice čez Državni most in po Aleksandrovi cesti proti glavnemu kolodvoru. Pred mrtvaškim vozom s krsto pokojnika, na katero so položili njegovo čepico in sabljo, so trije gojerci inženjerske podoficirske šole nesli velik, krasen venec. Sledila je vojaška godba pod vodstvom gosp. kapelnika Svobode, ki je svirala vso dolgo pot žalostinke. Za njo se je uvrstil 45. artiljerijski polk in gojerci inženjerske podoficirske šole. Tik pred vozom s krsto je korakal pravoslavni svečenik, ob krsti pa tašna straža, ki so jo tvorili gojerci inženjerske podoficirske šole.

Krsti je sledil celotni oficirski zbor mariborske garnizije z g. mestnim komandantom generalom Pavlovičem. Na čelu oficirjev je korakal tudi pokojnikov brat g. polkovnik Ceda Stanojlović, ki je bil brzojavno obveščen o bratovi bolezni in je takoj prišel v Maribor ter prispel še tik pred njegovo smrtjo. Veliko število zastopnikov civilnih oblastev mesta in korporacij ter pravoslavnih vernikov je sledilo oficirskemu zboru. Žalno povorko pa sta zaključila dva oddelka artiljerije. Ko je povorka prispela na kolodvor, so krsto položili v železniški voz in častno spremstvo se je razšlo. Popoldanski brzovlak je odpeljal krsto s truplom odličnega vojaškega dostojanstvenika v Beograd, kjer ga bodo položili k večnemu počitku.

Oblečemo Vas elegantno od nog do glave za mal denar

zelo ugodno. — Tudi na obroke!

A. PRESKER
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Rešitev s Severne stene

Ljubljana, 28. avgusta.

Nesreča avstrijskih turistov, dimnikarskega mojstra Fritza Juna in slikarja Karla Wolschitzja v Severni steni Triglava hvalabogu ni bila prehuda. Kakor smo beležili, je nesrečo opazila skupina turistov pod vodstvom dr. Pristererja z Dunaja, ki je plezala v slovenski smeri po Severni steni, dočim sta ona dva ubirala nemško pot. Pristererjeva skupina je takoj pohitela na Kredarico, nakar so pozvali na pomoč reševalno ekspedicijo iz Moistrane. V sredo zvečer je odšla ekspedicija, broječa 11 moš, skozi Kot.

Reševalci so se spustili preko ledenika v Severno steno, kjer so v četrtek okrog pol 15. dosegli ponesrečena turista. Bila sta oba živa in sta trpela samo zaradi mraza in poškodb, ki jih je imel posebno Juna na telesu, trpel pa je tudi bolečine v rebrih in na nogah. Noč v steni je bila zelo mrzla, a Wolschitz je Juna skrbno odel in zavaroval.

Nesreča se je pripetila tik pod vrhom, kjer je Juna spodrsnilo na strmem kraju ter je spolzela kakih 40 m globoko. Bila pa je edina sreča, da je obležal na polici. Spelzal je nazaj do Wolschitzja in sta takoj skupno pričakala pomoči reševalcev. Kakor nam poročajo iz Moistrane, bodo morali Juna zaradi poškodb oddati v bolnico. Reševalna ekspedicija je bila silno težavna, kajti točka, kjer sta se nahajala oba turista, je skrajno eksponirana, prav tam blizu se je bil ubil tudi dr. Lap. Med reševanjem se je Juna večkrat onesvestil in so morali biti reševalci posebno previdni. To je bila ena najtežjih in najbolj nevarnih reševalnih akcij in zato zasluži ekspedicija za svoje plemenito delo vse priznanje.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Pri današnji premieri filma

Če diplomati ljubijo ...

predvajamo kot dopolnilo krasen, nepozaben film domačega izdelka:

Kralj. Visočanstvo prestolonaslednika Petra ter kraljeviča Tomislava in Andreja kot smučarja na Bledu

Ob 4., poi 8. in 9. — Nabavite si takoj vstopnice! v predprodaji od 11. do 12. dop.

Elitni Kino Matica

Premiera in otvoritev velike jesenske sezone

ob 4., 8. in 9.14 uri

Film ljubavnega šarma, petja, humorja, smeha in zabave

Če diplomati ljubijo ...

OPERNA REDUTA

V glavnih vlogah priljubljeni trio umetnikov

Liane Haid, Svetislav Petrovič, Georg Aleksander

Krasno dopolnilo k bogatemu, izbranemu sporedu!

Predprodaja vstopnic od 11.—12.12

Telefon 2124.

Pričetek jesenske sezone v naših kinematografih

Ljubljana, 28. avgusta.

Objavljeni repertoar ljubljanskih kinematografov kaže, da so naši bioskopi prav krepko pričeli novo sezono. Elitni kino Matica prednjači s premijero pravkar izgotovljenega vefilma »Operna reduta« ali »Če diplomati ljubijo«, ki je po svoji berlinski premieri prišel takoj k nam v Ljubljano in doživel sredi svoje krstno predstavo v Jugoslaviji. Film se odlikuje po šaljivi, duhoviti vsebini, lepi igri, okusni režiji, krasni muziki, novih popevkah in izvrstnih igralcih. V njem nastopa trio priznanih, obče priljubljenih umetnikov, katerih imena (Svetislav Petrovič, Liana Haidova in Georg Aleksander) pozna sleherni obiskovalec bioskopov. Oton Stranjsky je k filmu kompoziral nekaj novih pesmi in poskrbel za brezhbno muzikalno vodstvo. Kot uvod k ljubljanskim svečanostim kraljevega tedna si je pridobil Elitni kino Matica jako ličen film domačega izdelka, ki nam predstavlja prestolonaslednika Petra ter kraljeviča Tomislava in Andreja pri zimskem sportu na Bledu. Na vse mično je videti naše mlade prince kot smučarje in navdušene sportnike v družbi njihovih sportnega učitelja g. Pelana. Film je krasno uspel in bo občinstvu nedvomno zelo ugal.

Zvočni kino Ideal ima na razporedu film »Ljubezen in zaobljuba«, čigar vsebina je vzeta iz Richard Vosssovega romana »Dva človeka«. Romantično sentimentalna ljubavna vsebina visoko v Alpah izdelanega vefilma predstavlja neutrušeno ljubezen dveh mladih res, mladega opata in lepega vsakega dekleta in bo ostala slehernemu gledalcu trajno v spominu. V glavnih vlogah sta Šarlota Susa in Gustav Fröhlich.

Kino Ljubljanski Dvor, ki je ostal letos zvest nememu filmu, je opredelil svoj program tako, da pridejo na svoj račun tudi tisti, ki si žele pustolovnih in senzacijskih filmov. Jack Holt, sloviti junak dirvega zapada, se predstavi občinstvu v premijeri senzacionalnega nemega filma »Ognjeni jahač«. Bravure, pustolovščine in senzacije od početka do konca. Kino Dvor, ki hoče nuditi ceneno zabavo najširšim krogom občinstva, je določil v novi sezoni pri svojih predstavah globoko znižane ljudske cene in sicer 4 in 6 dinarjev za osebo. Na ta način si bo lahko vsakdo privoščil obisk kinematografa. — Vsekakor bomo torej tudi letos imeli prav pestro filmsko sezono.

„JUGOSPORT“

R. Z. Z. O. Z. v Ljubljani

ima IZPOSODJEVALNICO GRAMOFONSKIH PLOŠČ

na Borštnikovem trgu 3. I.

Velika zaloga najrazličnejših gramofonskih plošč, ki se stalno izpopolnjujejo z novitetami. — Izposojevalnica posluje vsak dan od 12.14. do 12.16. in od 18. do 12.20. Na razpolago so sezname plošč. 10621

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe za letos

XVI. Zagrebački zbor

29. VIII. — 7. IX. 1931

Splošni mednarodni veliki vzorčni sejem s specialnimi sejmi: Gradbarstvo — Hotel, hiša, kuhinja — Prehranbeno industrija — Poljedelstvo — Mali domači obrt — Izložba in sejem volne in predvaja — Tekstilije — Krzno in usnje — Papir — Higijenska razstava

5. in 6. IX. 1931

razstava domače in sejem tuje plemenske živine

Ob naprej nabavljeni legitimaciji Zbora na jugoslov. železnicih in jadranskih parobrodih 50%, v sosednjih državah 25—30% popusta.

Domače vesti

* Francosko odlikovanje dveh naših sokolskih delavcev. Za viteza francoske Častne legije sta imenovana gg. dr. Viktor Murnik in Ljubljani in Josip Smertnik v Celju.

* Izpremembe v banovinski službi. Z odlokom kr. banske uprave v Ljubljani so imenovani sekundarni zdravnik dr. Franc Puc za banovinskega zdravnika združenega zdravstvene občine Dobrava s sedežem v Dobrovi; uradniški pripravnik pri finančnem oddelku banske uprave Avgust Pungartnik za banovinskega pomožnega knjigovodjo v 9. položajni skupini; bivši suplent na srednji kmetijski šoli v Valjevu inž. Karel Vrečko za banovinskega uradniškega pripravnika pri mlekarški šoli v Skofji Loki; banovinska dnevničarka Fanci Meza za banovinsko zvanico pri banški upravi v Ljubljani; pogodbeni uradnik Mara Toroš za banovinskega službenika; Franc Gola za banovinskega službenika; vršila dolžnosti cestnega nadzornika pri okrajnem cestnem odboru v Laškem in dnevničar Alojz Knific za banovinskega službenika. Premešena pa sta inž. Benedikt Wenko, banovinski višji kmetijski pristav pri sreskemu načelstvu v Murski Soboti, h kmetiskemu oddelku banske uprave v Ljubljani ter banovinski kmetijski pristav inž. Jožef Skubic od kmetijskega oddelka banske uprave v Ljubljani k sreskemu načelstvu v Mursko Soboti, oba po službeni potrebi.

Dancing velesejske restavracije Dolničar & Presker

* Ipemembe v državni službi. Imenovan so: Ante Vodimelič doslej pristav v ministrstvu notranjih zadev, za policijskega komisarja pri upravi policije v Ljubljani; dr. Janko Pompe za sekundarnega zdravnika državne bolnice v Ljubljani, dr. Franc Pestotnik na za sekundarnega zdravnika bolnice za duševne bolezni v Studencu pri Ljubljani. Veterinarski inšpektor kr. banske uprave primorske banovine Miroslav Kokot je trajno upokojen.

* Advokatska zbornica v Ljubljani objavlja, da sta bila vpisana v imenik advokatov gg. dr. Stojan Brajša s sedežem v Mariboru, g. dr. Viktor Ahazhizh, advokat v Ljubljani, na se je preselil v Skofjo Loko. Prevzemnik njegove ljubljanske pisarne je g. dr. Makso Pirč, advokat v Ljubljani.

* Opozorilo udeležencem odkritja spomenika kralju Petru v Ljubljani. Odboru za postavitev spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani prihajajo od organizacij, društev in posameznikov prijave za dostop na slavnosti prostor brez navedbe imen. Ker je pisarna preobremenjena s delom, ne more nikogar pozvati posebej, naj navede točno ime. Zato poziva tem potom vse prizadete, naj naknadno sporoče imena. Nadalje obvešča odbor, da ne daje železniških legitimacij za četrtinsko vožnjo v komisijko razprodajo. Zato ne bo vračal denarja za vr-

njene legitimacije. Na odbor prihajajo tudi prošnje posameznikov in korporacij za dostavo železniških legitimacij; železniške legitimacije se redoma dode pri občinah, ki so prejele od odbora vsa pojasnila. Ako pa se bodo posamezniki, društva itd. vendarle obračali na odbor za železniške legitimacije, jim bodo poslale le proti povzetju stroškov za železniško legitimacijo in poštino.

* Največji nastop slovenskih pevcev v Ljubljani bo na praznik dne 8. septembra popoldne ob pol 15. na Kongresnem trgu. Ta dan nastopi v skupnem zboru 2408 pevcev, ki bodo izvajali razne moške, mešane in ženske zборе. Opozorjamo, da se bodo dobile vstopnice od torka dalje v Matici knjižnici. Za primer slabega vremena je poskrbljeno, da se bo vršil koncert v dvorani in se bodo dajale za to dvojne vstopnice; za Kongresni trg in za dvorano. Zunanja naročila sprejema Matica knjižarna sama.

* Godbe pri odkritju spomenika kralju Petru. Da more odbor sestaviti razvrstitev pri sprejedu ob priliki odkritja spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju dne 6. septembra v Ljubljani udeleženi društev in organizacij, je neobhodno potrebno, da se tudi godbe posameznih društev prijavijo. Ker je po številnih prijavah raznih društev, organizacij itd. sklepati na ogromen obseg sprejeda, je nujno potrebno, da bo dovoljno število godb na razpolago za uvrstitev v sprejedu. Vabimo zato vse godbe, da prijavijo čimprej svojo udeležbo odboru, in sicer najkasneje do 2. septembra. Od te prijave so izvezte one godbe, ki so svoje sodelovanje že prijavile. Pripominjamo, da tem godbam ne bodo po-

PROMINENTNE VARIJETETNE ATRAKCIJE

trebne posebne izkaznice, marveč zadostuje zanje samo legitimacija za četrtinsko vožnjo, kar pa dode pri svojih občinah. Zbirališče godb bo na Vodnikovem trgu.

* Absolutni geometrijskega odseka na Tehniški srednji šoli v Ljubljani naj se od 2. do 5. septembra oglašijo pri šolski upravi.

* Društvo »Izseljenska liga« v Ljubljani se je na sklopu svojega občnega zbora prostovoljno razšla.

* Novi grobovi. Včeraj popoldne se je na mariborskem mestnem pokopališču na Pobrežju vršil pogreb 92 let starega zasebnika in bivšega kmetovalca Josipa Žurana od Sv. Barbare v Haložah. Pokojni je bil od administrativnega kapetana Jožeta Žurana in magistratnega namestnika Antona Žurana. Na grobu mu je pevski zbor zadel ganljivo »Vizred«. Pokojnik je bil v svoji mladosti vzoren gospodar, napreden kmetovalec, navdušen združni delavec, član domače posojilnice itd. Naj mu bo lahka zemlja slovenska, katero je vedno globoko ljubil! — Umrl je v petek zjutraj v Gornjem Radvanju pri Mariboru 72 letni posestnik Ivan Kolman. — V Hrastniku je umrl g. Janez Kotar, upokojeni rudar. Pokopali so ga v četrti v Dragi. — Pokojnim blag spomin. žalujočim naše iskreno sožalje!

AKROBATI drevi ob 6. in 9.

* Nov ženski izum. Državni upravi za zaščito industrijske svojine v Beogradu je prijavila naša rojakinja ga. L. Hočvar-Megličeva (lastnica male modne trgovine v Pražakovi ulici 15.) svoje modele za higiensko opremo dojenčkov. Posamezni čemadi dojenčkovega perila so napravljeni po vseh načelih moderne higiene in praktičnosti, bodisi glede oblačenja, pranja in cene. Dojenček v novi opremi ni več suženj povojev, pa je vendar v toplem in dobro zavarovan pred prehladom. Izumiteljica je diplomirala na mestnem zavodu za nego dojenčkov v Chicagu ter ima tudi dolgoletno prakso v tej stroki.

* Od lesnega delavca do doktorja zobozdravništva. Naši ameriški listi poročajo iz St. Louisa v Zedinjenih državah o promociji Dalmatinca Nikole Puhariča za doktorja zobozdravništva na univerzi v St. Louisu. Puharič, po rodu iz Pučišča na otoku Hvaru, je v 13. letu ostal sirota. Izučil se je za lesnega delavca ter je v Splitu obiskoval večerno obrtno šolo. V devetnaestem letu starosti je šel v Ameriko, kjer je bil sprva zaposlen kot lesni delavec, oznele pa v neki slaščičarni. Ko je postal samostojen slaščičar, je začel študirati in se je končno vpisal v zobarsko šolo v St. Louisu, kjer je bil pretekli mesec promoviran. Pač len primer vztrajnosti in ljubezni do znanja.

* Čebelarstva letina je letos ničla. pridelek na tako izoben, kakršen že več let ni bil. Slednje bodo dokazali čebelarji iz vse banovine, ki bodo razstavili in prodajali svoj med na velesejmi. Postregli bodo posetnikom tudi z izobno medicino in medenim nečivom.

* Ocenjevanje in povrnitev škode, ki jo napravi vojska na vojaških vežbah. Da bodo mogli lastniki in najemniki zemljišč, na katerih je vojska povodom svojih vežb napravila kako škodo, pravočasno zahtevati odškodnino, se opozarjajo na tozadevne predpise, ki jih je izdal minister vojne in mornarice. Pojasnila, kako se ocenjuje in plačuje škoda, so razvidna iz razglasa, ki je sedaj objavljen na mestni občinski deski. Važna je zlasti določba, da je treba v primeru, ako se hoče zahtevati odškodnino, takoj sestaviti komisijo iz dveh oficirjev in enega zastopnika občinske oblasti, ki takoj v navzočnosti oškodovanca ali njegovega namestnika izvrši oceno in jo naznani pristojni komandi in oškodovancu.

* Zbornik za umetnostno zgodovino. Prvakar je izšla obsežna nova, dvojna številka Zbornika za umetnostno zgodovino, ki ga urejuje univerzitetni prof. dr. I. Cankar in izdaja Umetnostnozgodovinsko društvo v Ljubljani. Ta številka je posvečena spominu Edvarda in Karla Strahla,

KREMA Dr. Fritz Schröderja

SONNENBRÄUNE

Vaše kožo pred vročino in daje, ko ji naravno zagorelo barvo.

grajščakoma v Stari Loki, ki sta ustanovila prvo domačo galerijo umetnosti in nagradila vanjo nenpremenljive zaklade domače in tuje umetniške tvornosti, s čimer sta storila veliko in veleskoristno delo tudi v pogledu naše kulturne in umetnostne zgodovine. G. dr. Janko Polc objavlja najprej biografijo Edvarda in Karla Strahla, omenjajoč niune posostne prednike, dalje prvega lastnika starološkega gradu, iz rodbine Strahlov, Friderika Anzelma, potem opisuje življenje in delo Edvarda, slovitega jurista, ki je po svoji upokojitvi začel zbirati stare umetnine in umrl l. 1884, nato pa še zadnjega Strahla, dr. Karla, ki je umrl leta 1930. Ta je bil rojen v Trebnjem leta 1850, je služboval pri dež. sodišču v Ljubljani, v Novem mestu, Mokronogu, Dobrovi, Brežicah, Ptuiju, radi očesno bolni pa se je dal kmalu upokojiti in se naselil v gradu Stara Loka, kjer je katalogiziral po očetu nabrana dela, se kakor on močno kulturno udeleževal in končno omogočil, da sta po njegovi smrti ljubljanska Narodna galerija in Narodni muzej dobila vsa važnejša dela zbirke v svojo last. V drugem delu objavlja dr. Polc Karla Strahla zgodovino starološkega gradu in svojo avtobiografijo, v tretjem pa točen katalog Strahlove galerije slik. Z dr. Polčevu razpravo je izvršen len kos dela, ki je bilo silno potrebno in baš danes aktualno, ko gre zato, da se agnoscirajo, urede in opredelje umetnine iz Strahlove zbirke, ki jih sedaj hrani zlasti Narodna galerija v Ljubljani. Razprava je tudi len donos k domači kulturni zgodovini. Bibliografijo za

Izbran velemestni spored prvostvornih umetnikov

leto 1929. in 1930. je topot za umetnost sestavil dr. J. Siebinger. Zborniku je priložena ena pola M. Maroltove Vrhniske topografije z mnogimi lepimi reprodukcijami. Tudi dr. Polčeva razprava je dopolnjena z uspešnimi reprodukcijami. Zbornik stane na leto 60 Din in se naroča pri UZD v Ljubljani.

* Grozna smrt železniškega strojevodje. V bližini Srske Crne v dunavski banovini se je predvčerajšnjim pripetila huda nesreča, pri kateri je izžubil življenje strojevodja osebnega vlaka Blagoje Stojković, doma iz Nša. Vlak, ki ga je vodil pokojni Stojković, je v bližini Srske Crne skočil s tira. Pri tej priliki je eksplodiral kotel lokomotive. Vlakovodjo so nezvestnega prepeljali v bolnico, kjer je kmalu podlegel.

* Petdnevni gozdni požar. Na meji kladanskega in vlaseniškega sreza je nedavno nastal velik gozdni požar, ki je pustil celih pet dni. Nad 200 selikov in večji oddelek vojaštva je bilo zaposlenih pri omejevanju požara. Pri gašenju se je smrtno ponesrečil delavec Asim Konjevič.

* Prijet slepar. Sleparja, ki se je izdal za sina gostilničarja in mesarja Franca Muleja iz Ruš, sta aretirala Vidovič Hinko in Omahon Vid, organa finančne kon-

na Kongresnem trgu

trole oddelka Kapla in je bil nato izročen orožniški stanici na Remniku. Sodilo mu bo mariborsko sodišče zaradi sleparij, ki jih je »Jutro« opisalo 26. t. m.

* Najboljše čajno maslo. Najlepše se je mlekarstvo po vojni razvilo nedvomno v kranjskem okraju. Sledče zahtevam časa so si tamkajšnje mlekarke zadruge, združene pod okriljem okrajne kmetijske zadruge v Kranju, nabavile najboljše in najmoderneje stroje za izdelavo masla, kakršnih do sedaj sploh ni bilo v dravski banovini. Njih proizvod, ki nosi znamko »Deteljica« si je pridobil že neomejeno zaupanje občinstva. Da ga na prav vsi krogi poznajo, pride tudi na mlekarско razstavo na letošnjem lesenskem velesejmi.

* Oblike in klobuke kemično čisti, barva, olisira in lika tovarna Jos. Reich.

VAŠE PLOŠČE
IN FILME

Vam razvijemo in kopiramo v 12 urah. Drogerija Kanc, Ljubljana I

Proti tedenski odškodnini Din 10.— Vam posodimo

»VOIGTLÄNDER«-jevo Jubilariko. Sedaj smo oddelili: 50 Voigtländerjevih Jubilarik (glej cenik stran 7), ki so priznane otroško lahke v manipulaciji.

Te kamere posodimo vsakomur, če nam položi jamstvo ali kavicjo za vrednost kamere Din 450.—

So ljudje, ki ne znajo zabiti želja — pa je to vendar tako lahko. In so ljudje, ki ne znajo fotografirati — pa je vendar tudi to tako lahko! Aparat Vam posodimo in naučimo Vas fotografirati! Prav vsak lahko fotografira!

DROGERIJA GREGORIĆ, LJUBLJANA
Prešernova ulica 5.

Razkužujte hleve in korita s Kaporitom,

da obvarujete svojo živino bolezni. Navodila v:

Drogeriji GREGORIĆ, Ljubljana — Prešernova 5.

Iz Ljubljane

u— Napredek Ljubljane v socialnem pogledu je zadnja leta res velik. Nedavno je bil položen temeljni kamen zavetišču kralja Aleksandra, kjer bodo naše generacije potrebnih svoje varno zavetišče na stara leta. Tudi rečna šolobovna deca bo naša svoje prepotrebno zavetišče, hrano in telesnovozgojno skrbno nadzorstvo, je velika zaslug agilnega Društva za zgradbo Sokolskega doma v Šiški, ki je svoj dom osvetlil tudi temu, za šišenski del Ljubljane prepotrebno namenu. Da na bo ta hvalevredni sklen čimprej uresničen, da bo veljavna stavba, katere gradnja je že razpisana, čimprej pod streho, je dolžnost vseh nanrednih dobro čutečih Šiškarjev in Ljubljančanov, da vsak na svoj način nadpro požrtvovalni odbor v njegovem stremeljenju ter pohite na komarjevo nedeljo jutri 30. t. m. nopolne na veliko veselico Društva za zgradbo Sokolskega doma v Šiški, ki bo s pestrim programom v prostorih g. Steoiča.

u— Za krstno predstvo filma »V kraljestvu Zlatoroga«, ki bo danes ob 20. v veliki dvorani hotela Uniona, se morai rezervirane stonpnce dvigniti najkasneje do 4. nopolne, pri dnevni blazini v vestibulu hotela.

u— Za slavnostno, krstno predstvo filma »V kraljestvu Zlatoroga« je oficijelen sprejem gg. predstavnikov oblastev, organizacij in častnih gostov od 19.40 do 20.

u— Ženske prireditve. Zveza gospodinj prirediti na velesejmskem prostoru razstavo novodobnega gospodinjstva. Danes ob 10. bo s slavnostno otvoritvijo velesejma tudi otvoritev ženske razstave v paviljonu »K«. Zanimiv in pomemben dogodek za naše žene, pa tudi za naše domove in družine. Sai bomo videli tam, kako bi morala biti urejena naša gospodinjstva po modernih, zdravih in ekonomskih smernicah. Klub likovnih umetnic v Jugoslaviji pa otvori jutri ob 11. svojo reprezentativno razstavo. Združene jugoslovanske umetnice bodo prvič pokazale svoja dela v Ljubljani. Dočim bomo videli na gospodinskih razstavah praktično stremiljenje naše žene, nam bo pokazala umetnostna razstava njeno duhovno prizadevanje.

u— Stanovanjski odsek velesejma uraljuje od danes naprej na glavnem kolovozu. Uradne ure od 7. zjutraj do polnoči. Telefon 2720.

u— Gluhoneme vabimo na sestanek zaradi ustanovitve gluhonemnega društva v Ljubljani v nedeljo 6. septembra v Narodni kavarni ob 9. dopoldne.

u— Delavska godba »Zarja« v Ljubljani priredi jutri 30. t. m. na vrtu hotela Bellevue veliko vrtno prireditev. Na sporedu so koncertne točke celotne godbe »Zarje«, bogat središč z mnogimi dobitki, šaljiva pošta s tremi lenimi darili za tiste, ki dobe največ razglednic (med darili je živo izgnje). »Jazz band« bo marljivo igral za ples. Začetek bo ob 16. Pridite!

u— Sadiarska podružnica na Viču priredi jutri predavanje in obenem ogled nekaterih vrtov v Rožni dolini. Zbirališče ob 9. nopolne pred restavracijo (cesta II). Predaval bo sadiarski nadzornik v. p. g. Strekelj.

u— Slovenska opereta »Oj ta prešmentana ljubezen«, ki sta jo napisala gg. Simončič in Sivč in katera je bila igrana proti koncu lanske sezone s prav lepim uspehom v naši operi, se ponovi v nedeljo dne 30. t. m. v dramskem gledališču, po izredno znižanih ljudskih cenah. Zasedba in režija ista kakor v lanskii sezoni. Predprodaja bo danes in jutri v večji dramskega gledališča.

u— Dar Narodni galeriji. V počastitev spomina umrlega g. dr. Valentina Krisperja sta darovala g. notar dr. Andrej Kuhar 500 Din in g. dr. Josip Regali 200 Din Narodni galeriji, ki šteje blagopokojnega med svojimi ustanovniki in podporniki. Darovalcem izreka Narodna galerija iskreno zahvalo.

u— Vesela vest za prijatelje dobrega piva. Po dolgi letih prihaja zopet »Prazdroj« — pilzensko pivo v Ljubljano. Toči se od danes naprej v restavraciji »Slon« in na velesejmi v posebnem paviljonu. Glej današnji oglas.

u— Stanovanjska hiša Hranilnice dravske banovine. V Simon Gregoričevi ulici bodo v kratkem pričeli z gradnjo velike nove stanovanjske hiše, ki jo bo zidala Hranilnica dravske banovine. Hiša bo stala za dramskim gledališčem, na prostoru, kjer že stoji hiša Pokojniškega zaklada. Nova stanovanjska hiša bo imela 2000 kv. metrov zazidane ploskve ter bo v njej 20 družinskih stanovanj. Poslopje bo imelo namesto strehe terase. V prtiličju bodo 4 trgovski ali pisarniški lokali, 1 trisobno in 2 dvosobni stanovanji. V I. nadstropju bo dveje 4 sobnih, v II. nadstropju 6 trisobnih, v III. 6 dvosobnih stanovanj, v IV. in V. pa bodo družinska in deloma samska stanovanja. Z zidavo hiše bodo pričeli takoj po licitaciji in bo hiša do zime v surovem stanju najbrž že dograjena.

u— Kanalizacijska dela na Tržaški cesti hitro napredujejo. Od tobačne tovarne v smeri proti Glincah so deloma cesto že zonet zasuli in so cevi noločene že do Tric.

V hotelu „Bellevue“

Danes koncert, jutri komarjeva nedelja, prireditve glasb. društva »Zarja«. — PLES do 2. 10676

bučeve hiše. Jarek je izkopen dalje do Marincičeve hiše na Glincah, kjer bodo tudi začeli kmalu s polaganjem cevi. Ko bo delo končano v tej dolžini, bodo kopali jarek dalje proti Viču, tako da bodo kanalizacijska dela do jeseni v glavnem naibrž že končana.

u— Nezgode. Zasebnica Antonija Penikova ter 37-letni Milan Kren, stanujoča na Krekovem trgu sta tako neprevidno ravnila z bencinom, da se je vnel in ju močno opalil. — V Tržiču se je ponesrečil posestnik Franče Perko, ki se je med vožnjo s kolesom zadrl v neko drevo in padel. — Mizarski pomočnik Josip Košir iz Zirov je bil zaposlen pri stroju, ki mu je odtrgal več prstov. — V splošno bolnico so dalje pripeljali tudi 14-letno Terezijo Arharjevo in Predraga pri Radovljici. Arharjeva je pomagala včeraj popoldne na njeni ruvati fizič. Izruvala je baš prekljo, ki je šinil pokonci velik gad ter jo pilil v desno roko. Deklico je najprej pregledal radovljiški zdravnik dr. Slivnik, ki je nato odredil prevoz v bolnico. — Marija Cehova, 9-letna hčerka krojaškega pomočnika iz Male vasi pri Ježici, se je včeraj popoldne peljala s kolesom po Sv. Petra cesti, kjer se je zaletel vanjo neki drugi kolesar in jo podrli po tleh. Pri padcu je deklila dobila nekaj prask po obrazu in pa težje notranje poškodbe. Morali so jo prepeljati z reševalnim avtom v splošno bolnico. — Hudo nesrečo je doživela včeraj tudi posestnikova žena iz St. Jakoba ob Savi, 56-letna Lucija Stenpharjeva. Padla je z vrha stopnic na tla in se hudo poškodovala po glavi.

u— Nepreviden motociklist. Koj se je peljala 14-letna Ida Ambroževa, stanujoča na Cesti na Brod včeraj ob 12. s kolesom na cesti, ki vodi od Robežnikove trgovine proti Brdu, in se na križišču podrl neznani motociklist. Ambroževa je padla in se precej ontraskala, obenem pa se seveda hudo prestrašila, dočim se je motociklist, ne meneč se za nesrečo, odpravil dalje. Poleg poškodb ima Ambroževa tudi na pokvarjenem kolesu precej škode.

u— Izgon sumljivih oseb. Policija je pričela z radikalnim čiščenjem Ljubljane. Zaradi velesejma se je priklatlilo baš zadnje dni zopet precej sumljivih tipov, ki so se nastanili pri svojih znanjih v predmestjih in raznih barakah. Med njimi seveda ne manjka žensk, ki so upale, da se bodo

Jazz — Band — Ples Zabava do 3. ure

te dni imenitno zabavale. Med prihajajoči so bili tudi drzni žeparji, ki na njih je policija kmalu izvihala in so morali kar hitro zopet odot. Prava nadleha so tudi brezposelni delavci z juga, ki na tu sploh niso iskali dela in so raje polezali po sencah ali se klatili po mestu. Policija jih je v zadnjih dneh aretirala okrog 30 in jih izgnala v pristojne občine.

Iz Celja

e— Vozne legitimacije za četrtinsko vožnjo o priliki svečanega odkritja spomenika kralju Petru I. Osvoboditelju v Ljubljani se dobio v Celju na mestnem magistratu, novi dvoriščni trakt, I. nadstropje, soba št. 8 pri magistratnem uradniku g. Jakubu Pozniču.

e— Mestni kino bo predvajal drevi ob pol 21. krasno zvočno opereto »Dijak nrosjak« s H. H. Bollmannom v glavni vlogi.

e— Kolesarska dirka, ki bi se bila morala vršiti preteklo nedeljo na trikratni progi Celje — Teharje — Ljubecna — Arcin — Celje v »kumni dolžini 57 km, je bila v zadnjem trenutku odpovedana zaradi skrajno slabega vremena. Tekma se bo na vršila jutri 30. t. m. s startom ob 9. pred trgovino Gams v Gaberju, kjer bo tudi cilj okrog 11. dopoldne. Sestanek vseh prijavljenih dirkačev bo drevi ob 20. v hotelu »Hubertus«.

e— Stopnišča morajo biti razsvetljena. V večini celjskih hiš v večernih urah, dokler so še odprta hišna vrata, stopnišča, vodeča k stanovanjem posameznih strank, sploh niso razsvetljena. Taka štednja hišnih posestnikov nikakor ni umestna. Mestni občinski svet, odnosno predstojništvo mestne policije naj bi strogo odredilo, da morajo biti stopnišča v zasebnih hišah, ki vodijo k stanovanjem strank in služijo tako rekoč javnemu prometu, od nastopa mraka pa do ure, ko se zaklenejo vežna vrata, zadostno razsvetljena, na kakor je to urejeno v Ljubljani, Mariboru in v vseh drugih mestih. V poletnem času morajo biti vežna vrata zaklenjena ob 21. v zimskem času pa ob 20. Menda ne bo treba v pogledu razsvetljeve stopnišč čakati tako dolgo, da si bo nekdo zlomil kak ud ali se celo ubil na nerazsvetljenih stopnicah.

e— Ohupanka Kosova umrla. Poročali smo, da je izpila v ponedeljek zvečer v svojem stanovanju v Gosposki ulici št. 24 privatna namestnica 42letna Marija Kosova iz Celja, večjo količino lizola v samonornim namenu. Z reševalnim avtomobilom je bila prepeljana v javno bolnico, kjer so ji takoj izprali želodec in ukrenili vse potrebno za rošitev njenega življenja. Ves trud pa je bil zaman in je Kosova včeraj ob pol 12. dopoldne umrla. Pokojnica je že nekoč na enak način skušala končati življenje. O vzroku samomora je bila uvedena preiskava.

e— Nesreče. Predvčerajšnjim je začel pri prešujanju grozdja z desnico v obratnojočo prešo 6-letni, dinarijev sin Alojzij Uratnik od Sv. Andraža pri Velenju in mu je nesreča raztrgala sredinec. V sredo se je snodtakrila na poljski cesti 69-letna prevzičkarica Terezija Golavškova iz Seče, občina Sv. Pavel pri Preboldu in si pri padcu zlomila desno stegno. Dan poprej je zjutraj stooil v svojem stanovanju na pručici 31-letni črkostavec Josip Ratajc iz Celja in se prevrnil s pručice vred po tleh, pri čemer si je zlomil desno nadehtnico. Isteza dne je skočil na Lavi pri Celju z voza 44-letni dninar Leopold Lipovšek in padel tako nesrečno, da si je zlomil obe kosti desne roleni. V četrtek se je metel v šali 40-letni posestnik Ferdinand Jelen iz Sv. Jurja ob Taboru z nekim svojim

Ganljivo — prekrasno nepozabno!

Monumentalno filmsko veledelo po znamenitem romanu Richarda Vassa

„Dva človeka“ Ljubezen in zaobljuba

Globoka, neutešena ljubezen mladega opata

Charlotte Susa — Gustav Fröhlich

Predstave ob 4., 7. in 9. uri.

Zvočni kino Ideal

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani dne 28. avgusta 1931.

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblaknost 1—10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm. — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo.

Ljubljana 7. 767,9. 9,6. 82, tiho. 1. —, Maribor 7. 765,9. 9,8. NW4. 6. —, Zagreb 7. 762,3. 10,6. 82, tiho. 1. —, Beograd 7. 764,1. 12,8. 94. SW8. 10. —, Sarajevo 7. 765,8. 10,0. 92, tiho. 9. dež. 0,3. Skopje 7. 764,6. 13,3. 70. SI. 10. —.

Temperatura je bila v Ljubljani najvišja 19,4, najnižja 8,4. Maribor 18,0. 8,6. Zagreb 21,2. 10,2. Beograd 17,3. 10,7. Sarajevo 20,4. 9,2. Skopje 26,1. 13,1. Rab 30,8.

Solnce vzhaja ob 5,16, zahaja ob 18,46. Luna vzhaja ob 19,13, zahaja ob 5,10.

Kino

DVOR

LIUBLJANSKI

Danes ob 4., pol 8. in 9. uri zvečer ob najnižjih ljudskih cenah

4 in 6 Din (na vseh prostorih)

Film senzacionalnih pustolovščin in herojstva, nepremagljivih junakov divje prerije

Ognjeni jahač

JACK HOLT

Premiera! Velenapeto! Senzacija!

znancem, ki pa ga je nehote in v nadmoči vrzel tako krepko na tla, da si je Jelen zlomil golenico in piščal na desni nogi. Jelen so kakor vse ostale poškodovance prepeljali v zdraviljenje v celjsko bolnico.

Iz Maribora

a—Dva odlična znanstvenika sta se mudila tekom zadnjih dni v našem mestu. Mariborski muzej sta obiskala dr. Baldwin Zarja, profesor arheologije na ljubljanski univerzi in dr. Mihajlo Abramčič, ravnatelj državnega muzeja v Splitu. Oba sta si v sodelovanju s muzejem pripravila skupno izstavo, ki jo bodo odprli v Mariboru. Zarja je s seboj prinesel veliko zanimivih predmetov, ki jih bo predstavil v našem mestu. Abramčič pa je s seboj prinesel veliko zanimivih predmetov, ki jih bo predstavil v našem mestu.

a—Kongres političnih preganjancev iz vojne dobe v Mariboru. Kakor v Ljubljani, so je osnoval tudi v Mariboru akcijski odbor za kongres političnih preganjancev, ki ima preskrbeti vse potrebno za kongres, ki bo 7. septembra. V odbor so vstopili: Ivan Kejžar, Fabijan Vladimir, dr. Janko Osojnik, Pahor Ivo, Hren Zmago, Oset Franc iz Maribora, Kušec Oroslav iz Radvanja, Požar Anton iz Ruš in Frasn Anton iz Selnice. Odbor je sestavil za kongres naslednji program: 7. septembra ob 9.25 sprajem na glavnem kolodvoru in skupen odhod v Narodni dom. Ob 10. otvoritev kongresa, ob 11.30 skupen obed v Narodnem domu in Grajski kleti, ob 13.18 za en del izlet na Falo, ogled elektrarne, drugi del pošizlet na Mariborski otok. Z večernimi vlaki razhod. Ker je drugi dan praznik, bodo morda hoteli nekateri ostati v Mariboru. Vse te prosimo, da nam to javijo do 4. septembra, da jim preskrbimo prenočišča, ravno tako one, ki ne gredo v Ljubljano, da nam javijo, ali se udeležijo skupnega kosila. Vsi dopisi naj se poslojejo na naslov: Ivan Kejžar, višji revident v p., Maribor, Aleksandrova cesta 35.

Vse šolske knjige

v najnovejših predpisanih izdajah kupite najbolje in najceneje v

KNJIŽARNI TISKOVNE ZADRUGE, Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

a—Meščani! Dne 29. in 30. t. m. proslavi reševalno in gasilno društvo v Mariboru 100-letnico svojega plemenitega in nesebičnega dela. V znak priznanja bo mestna občina okrasila oba dneva svoja poslopja z državnimi zastavami. Zupanstvo vabi meščane, da store isto na svojih hišah.

a—Društvo za zdravstveno zaščito otrok in mladine v Mariboru izrekata tem potom Rotary Clubu v Mariboru najiskrenejšo zahvalo za darovanih 2000 Din, katere mu je naklonil v proslavo vladanja N. Vel. kralja Aleksandra.

a—Tombola Prostovoljstva gasilnega društva na Pobrežju se bo vršila v nedeljo, ob 3. popoldne. Dobitki so leni, pridite!

a—Novo strelsko družino ob meji bodo ustanovili v nedeljo 30. t. m. pri Sv. Duhu na Ostrm vrhu ob navzočnosti zastopnikov mariborske centrale in oblasti.

a—Prijava za enoletni trgovski tečaj Slov. trg. društva, Maribor, se sprejemajo dnevno od 10.—11. na Zriniskem trgu 1. (Drž. trgovska akademija). Sprejemajo se tudi pismene prijave.

a—Stanovanja v banovinskih stanovanjskih hišah v Strossmayerjevi ulici, ki so v prvi vrsti namenjena uradnikom, so vsa zasedena. Ker ni nobenega izgleda, da bi bilo katero v doglednem času izpraznjeno, opozarjamo zainteresirane, da je vsako vlaganje prošnje za ta stanovanja sedaj brezpredmetno.

Svinčnike, zvezke

in sploh vse, kar potrebujete za šolo, kupiš najbolje in najceneje v

knjižarni Tiskovne zadrage,

MARIBOR, Aleksandrova cesta 13

a—Kostanjari, ki hočejo peči kostanj v območju mariborskega mesta, naj predložijo kolekovane prošnje najkasneje do 9. septembra mestnemu načelnstvu. Na poznejše prošnje se ne bo oziralo.

a—Kinematografske prireditve. Grajski kino: 100-odst. nemški govoreči in zvočni film »Nežni sorodniki.« — Union kino od danes dalje 100-odst. nemški govoreči in zvočni velfilm »Ulčni pevci.«

a—Kolesarska nesгода. Gluhonemi slikar Fr. Punčuh iz Rač se je davi ob pol 7. vozil čez državni most proti Glavnemu trgu. Ko se je hipoma ozrl, mu je kolo spodrsnilo in se s kolesom vred padel. Dobil pa je le lahke praske na obeh rokah, kolo pa je bilo tudi nekoliko poškodovano.

a—Nezgodje pri delu. V Braunovi tkalnici je nameščenec 27-letni tkalec Fran Koser prišel z desno roko tako nesrečno med strojno iermenje, da mu je popolnoma zmečalo roko. Ponesrečenca so prepevali z reševalnim avtom v bolnico.

a—Z motornim kolesom v gluhega starčka. V Vrbanovi ulici se je zaletel neki nepredviden motociklist v 76-letnega posestnika, Franca Kapuna iz Zg. Kungote in ga podrl na tla. Ponesrečenec, ki je močno gluh, se je pri padcu težko poškodoval in so ga morali prepeljati v bolnico.

a—Iz policijske kronike. V četrtek zvečer je bil aretiran 34letni delavec Jos. Fegeš, doma iz Nedelišča pri Čakovcu. Osumljen je bil tatvine 130 Din vredne ženske obleke izpred trgovine Marije Lah v Vetrinjski ulici. Fegeš je tatvino priznal in izjavil, da je obleko prodal. Priznal je prostovoljno tudi še tatvino 2 ženskih oblek izpred trgovine Gnišček in 1 para čevljev izpred trgovine Zibert na Glavnem trgu. Tudi to blago je prodal neznanim osebam. Policija preiskuje, če nima Fegeš morda še kakih tatvin — zlasti koles — na vesti.

— Radi prodajanja tihotapskih kamenčkov za vžigalnike je stražnik v četrtek na Glavnem trgu aretiral Julijana V. — Kolo znamenite »Neger«, vredno 1500 Din, je bilo v četrtek zvečer ob 20. ukradeno zasebnemu uradniku Tomi Tropsu iz hiše št. 4 v dr. Vrstovski ulici.

Iz Trbovelj

t—Kino Sokol predvaja drveni ob 20. zvočni film »Poljub« Greta Garbo, film »Strah« (Gustav Frölich) in Fotov zvočni žurnal.

Iz Hrastnika

h—Kino Narodni dom bo otvoril sezijo 1931-32 s prvovrstnim filmom »Busterjeva 24 karatna devica« danes ob 20.

GOSPODARSTVO

Naša trgovinska bilanca v juliju

Naša generalna direkcija carin je pravkar objavila podatke o našem uvozu v juliju; statistika o juliskem izvozu je bila kakor znano objavljena že pred enim tednom. Tekom meseca julija smo uvozili 100.800 ton (lani v juliju 141.100) v vrednosti 388,1 milijona Din, nasproti 577,4 milijona Din v lanskem letu. Uvoz je torej letos po količini manjši za 28,6 odstotkov, po vrednosti pa vidimo nazadovanje od 189,3 milijona Din ali 32,8 odstotka. Kakor znano je v juliju znašal izvoz 351,3 milijona Din in je bil za 162,6 milijona Din manjši od lanskega izvoza. Ker je uvoz v večji meri nazadovale kakor izvoz je pasivnost trgovinske bilance v juliju letos manjša in znaša 36,8 milijona dinarjev nasproti 63,5 milijona Din v lanskem letu.

Naša trgovinska bilanca se je v prvih sedmih mesecih t. l. gibala takole (v milijonih dinarjev):

	Izvoz	Uvoz	Saldo
1. četrtl	1159,1	1341,8	— 182,7
april	429,5	461,6	— 32,1
maj	376,9	393,5	— 16,6
junij	350,3	394,7	— 34,4
julij	351,3	388,1	— 36,8
jan.—julij 1931	2667,1	2969,7	— 302,6
jan.—julij 1930	3876,3	4055,5	— 179,2
jan.—julij 1929	3910,4	4334,2	— 723,8
jan.—julij 1928	3180,8	4416,9	— 1236,1

Kakor je iz gornje primerjave razvidno, znaša pasivnost naše trgovinske bilance za prvih sedem mesecev t. l. 302,6 milijona Din. Ta pasivnost ni znatno večja kakor v istem razdobju lanskega leta, vsekakor pa je neprijemno manjša kakor leta 1929, in celo 1928, ko je dosegla že v prvih sedmih mesecih rekordno višino 1¼ milijarde Din.

Glavni predmeti našega uvoza v juliju so bili bombaž (7,8 milijona Din), bombažno predvilo (29,0), bombažne tkanine (26,1), volneno predvilo (7,7), svilene tkanine (3,5), svilen predvilo (5,8), svilene tkanine (7,5), železo in polizdelki (7,4), železna pločevina (7,5), cevi (6,4), izdelki iz železa (22,5), stroji in aparati (36,2), elektrotehnični predmeti (20,2), prevozna sredstva (14,1), premog (12,0), kava (7,5), steklo (4,7).

Znatno poslabšanje hmeljske letine v Nemčiji

Za 100.000 stotov manjši pridelek v Nemčiji.

Nürnberg, 28. avgusta. Te dni se je vršila v Münchenu konferenca predstavnikov južno-nemških hmeljarjev v navzočnosti deželnega ministra dr. Stijlza, ki je hmeljarjem tolmačil prizadevanje vlade glede akcije za financiranje hmeljske letine, ki bo v kratkem zaključena. Pri tej priliki so bila podana tudi poročila o višini letine, iz katerih je razvidno, da bo pridelek zaradi deževnega vremena, ki je nastopil kakor pred obiranjem, neprimerno manjši kakor je bil prvotno cenjen. Tudi hmeljska komisija je ugotovila, da se je letina v vsej južni Nemčiji izredno poslabšala in da bo mnogo slabega hmelja ostalo na drogih. Za kakovostni hmelj bo zaradi tega veliko povpraševanje. Na podlagi došlih poročil je ta komisija že sedaj ugotovila, da se bo skupni pridelek zaradi neugodnega vremena zmanjšal za okrog 100.000 stotov, kar bo v veliki meri uplivalo na trg, saj pomeni tako redukcija, da bo znašal pridelek komaj polovice one količine, ki so jo prvotno pričakovali.

Zalec, 28. avgusta. Povpraševanje po hmelju je neprestano živahno. Včeraj in danes je bilo po vaseh mnogo kupecev, ki so ponujali 8,50 do 9 Din za kg. Za najprvovrstnejše blago so kupci plačevali tudi že po 10 Din za kg. Hmeljarji ne silijo z blagom in prodajajo le manjše količine. Barva in kakovost hmelja sta letos mnogo boljša kakor lani.

— Konsum sladkorja v naši državi se je lani precej dvignil, navzile slabim gospodarskim razmeram in čeprav je cena v letih 1929 in 1930 padla le za 1,25 Din pri kg. Sladkorne tvornice so lani oddale domačemu konsumu 9389 vagonov sladkorja nasproti 8899 vagonov v l. 1929. Pri tem pa je treba seveda upoštevati, da je uvoz lani nazadovale od 281 na 188 vagonov, tako da se je celotni konsum dejansko povečal od 9130 na 9568, torej za 388 vagonov ali za 4 odstotke. Ker domača produkcija zadnja leta presega domačo potrošnjo, so tvornice primorane del proizvedenega sladkorja izvažati. Leta 1929 so izvozile 1273 vagonov, lani pa je 797 vagonov. Zaradi slabih možnosti plasiranja sladkorja na inozemskih tržiščih prihajajo sedaj tvornice v novo kampanjo s precejšnjimi zalogami sladkorja.

— Živahen železniški promet v izvoznih sezonah. Nahajamo se sredi izvozne sezone. Po podatkih naše železniške uprave je naš železniški park tako velik, da zadošča nemotnemu izvoznemu prometu. Od 1. do 26. avgusta t. l. je bilo na naših železnica naloženih 101.299 vagonov in odprtih vagonov, lani v istem času na le 95.528 vagonov, torej letos 5771 vagonov več. Navzile temu razpoložajo naše železnice danes z rezervo od 13.649 vagonov čez 237,7 t.

zadovoljivi položaj naših železnic glede voznega parka bo zadoščal letošnji izvozni sezoni in ga je smatrati kot posledico pravočasnih ukrepov naše železniške uprave.

— Avstrijska Narodna banka in srednjeevropska finančna kriza. Srednjeevropska finančna kriza, ki je imela svoje izhodišče v Avstriji, je zahtevala zlasti od avstrijske Narodne banke težke žrtve. Neposredno pred polomom Kreditanstalta, torej sredi maja, je imela ta novčaniška banka še za 640 milijonov šilingov deviz, sredi avgusta pa so devizne rezerve znašale še 310 milijonov šilingov, tako da je v dobi teh treh mesecev devizni zaklad nazadovale za 330 milijonov šilingov (2640 milijonov Din). Izguba na devizah pa je dejansko še večja, ker je med tem dobila banka od Angleške banke kratkoročni devizni kredit od 150 milijonov šilingov. Odkot denarnih sredstev iz avstrijskega gospodarstva je morala Narodna banka nadomestiti s povečanjem meničnih kreditov. Menični portfelj se je zaradi tega od srede maja do srede avgusta povečal od 70 na 590 milijonov šilingov, torej za preko 500 milijonov. Da bi se preprečil nadaljnji odtok preostalih kratkoročnih inozemskih kreditov, ki znašajo še 30 milijonov dolarjev ali 213 milijonov šilingov, so se zlasti ameriške banke na priporočilo inozemskega svetovalca Narodne banke Mr. Bruyusa obvezale, da po možnosti ne bodo več odpovedovale kreditov avstrijskih bankam. Kritični obtoka v zlatu in devizah je v zadnjih treh mesecih padlo od 83 na 43%, pri tem pa je treba upoštevati, da se v nasprotju z našimi predpisi o kritju, v Avstriji ne zahteva kritje za obtok, ki odgovarja državnemu dolgu pri novčanični banki.

— Mizarji, kovači, ključavničarji, kleparji, strojarji, krojači in čevljarji naj ne naročajo metalov, ki jih potrebujejo za svoje delavnice prej, dokler si niso ogledali strojev in orodja, ki bo v bogati izbiri na letošnjem jesenskem ljubljanskem velesejmu. Najmojnejše stroje in orodje za vse te stroke razstavlja prvovrstno domače in tuje tvrdke.

— Uradni tečaji za september. Finančni minister je za september določil naslednje uradne tečaje tujih veljav: 1 napoleonor 218 Din, 1 zlata turška lira 249 Din, 1 angleški funt 274,50 Din, 1 ameriški dolar 56,50, 1 kanadski dolar 56,20, 1 poljski zlot 6,33, 1 avstrijski šiling 7,94, 1 madžarski pengő 9,89, 1 belga 7,87, 1 brazilski mirajrs 5,20, 1 egiptski funt 281,50, 1 urugvajski pesos 32,30, 1 argentinski pesos 15,90, 1 papirna turška lira ali 100 turških piastrov 26,76, 100 albanskih frankov 1077, 100 zlatih frankov ali švicarskih frankov 1098,95, 100 francoskih frankov 221,45, 100 italijanskih lir 295,50, 100 holandskih guldinarjev 227,25, 100 bolg. levov 40,90, 100 rum. lejev 33,60, 100 danskih kron 1510, 100 šved. kron 1511,60, 100 norv. kron 1510,50, 100 španskih peset 560, 100 grških drahem 73,10, 100 češkoslovaških kron 167,40, 100 finskih mark 142,20, 100 letonskih latov 1082,35.

— Potrjena je prisilna poravnava, sklenjena med dolžnikom Bavecem Francetom in njegovimi upniki za 40 odst. kvoto, plačljivo v 6 mesecih po pravomočnosti.

— Prodaja lesa. Direkcija šum v Ljubljani sprejema od 12. t. m. ponudbe glede prodaje lesa. (Oglas in pogoji so na vpogled v Zbornici za TOI).

— Oddaja zakupa nakladanja, razkladanja, prekladanja in prevoza vseh vrst mononopskega blaga se bo vršila pri Tobačni tovarni v Ljubljani. Kontni rok za vlaganje ponudb je določen na 4. septembra. (Pogoji so na vpogled v pisarni Tobačne tovarne v Ljubljani).

— Dobave. Strojni oddelki direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema od 2. septembra ponudbe glede dobave 280 komadov raznih pil. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem oddelku). Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema od 31. t. m. ponudbe glede dobave 300 kub. metrov rečnega gramoza, 43 komadov tramov, 4 spiralnih vzmeti, žag. pil, ključavnic, 50 kg kosira in 1300 kg koruznih otrobov. Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema od 17. septembra ponudbe glede dobave elektrotehnične materialja, 10 sodov avto-olja in 100 komadov vijakov. Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema od 4. septembra ponudbe glede dobave 2000 kg bencina in železnih nosilcev. — Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema od 10. septembra ponudbe glede dobave 8000 komadov opeke. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 12. septembra pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave materialja za gornji stroj (groverjev obroč); 15. septembra pri komandi pomorskega arzenala v Tivtu glede dobave raznega kovinskega materialja in pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 320 tisoč kg portlandskega cementa; 16. septembra pa pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 25.000 kg železa. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI).

— Dobave. Gradbeni oddelki direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema od 4. septembra ponudbe za dobavo kisika za varjenje. — Do 10. septembra sprejema direkcija državnega rudnika v Kreki ponudbe za

dobavo bombaža za čiščenje ter pocinkane pločevine; direkcija državnega rudnika v Vrdniku pa za dobavo karbolina. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI v Ljubljani).

— Dobave. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema od 31. t. m. ponudbe glede dobave 2 garnitur medenih uteži. Dne 2. septembra t. l. se bo vršila v inženjerskem oddelku komande savske divizijske oblasti v Zagrebu ofertalna licitacija za napravo jame za studenec v Varaždinu. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema od 7. septembra ponudbe glede dobave orodnega jekla. Dne 14. septembra se bo vršila pri 8. konjeniškem polku v Čakovcu, 15. septembra pri 2. plan. pešpolku na Sušaku, 16. septembra pri 36. pešpolku v Varaždinu, 17. septembra pri 2. pionirskem polku v Karlovcu, 18. in 19. septembra pa pri intendanturi komande savske divizijske oblasti v Zagrebu ofertalna licitacija glede dobave živil. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI).

— Prodaja drv. Direkcija šum v Ljubljani odda na licitaciji 14. septembra po pismenih ponudbah večje količine bukovih drv. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice za TOI.

Borze

28. avgusta

Na ljubljanski borzi so danes tečaji deviz deloma popustili, le devize na Curih, Newyork in Dunaj so obdržale včerajšnje tečaje.

Na zagrebškem efektinem tržišču je tendenca v Vojni škodi mirna. Za kaso se je Volna škoda trgovala po 339 in 340. Med ostalimi državnimi papirji je bil zabeležen promet v 7-odst. Blairovem posojilu po 70 in v 6-odst. begulskih obveznicah po 56. Na tržišču zasebnih vrednost je bil zabeležen promet v Union-banki po 150, v Jugo-banki po 67, v Srpski po 189, v Zemaljski po 115, nadalje v Vevčah po 120 in v Dravi po 212,50.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2285,28 do 2292,22, Bruselj 790,48—792,84, Curih 1103,25 do 1106,55, Dunaj 796,53—798,93, London 275,45 do 276,27, Newyork 5656,92 do 5673,92, Pariz 222,22—222,99, Praga 167,80—168,30, Trst 296,43—297,33.

Zagreb. Amsterdam 2285,38—2292,22, Dunaj 796,53—798,93, Bruselj 790,48—792,84, London 275,45—276,27, Milan 296,43—297,33, Newyork kabl 5667,92—5684,92, Newy. ček 5656,91—5673,92, Pariz 222,22—222,88, Praga 167,50—168,30, Curih 1103,25—1106,55.

Curih. Beograd 9,06, Pariz 20,1450, London 24,9650, Newyork 513,75, Bruselj 71,65, Milan 26,88, Madrid 46,50, Amsterdam 207,10, Dunaj 72,20, Sofija 3,72, Praga 15,21, Varšava 57,55, Budimpešta 90,0250.

Elekti.

Ljubljana. 8% Blair 80 bl., 7% Blair 70 bl., Celjska 150 den., Ljubljanska kreditna 120 den., Prastidona 950 den., Kreditni zavod 195 den., Ruše 125 den., Vevče 120 den.

Zagreb. Državne vrednote: Volna škoda aranžma in kasa 339 — 340, za december 345 do 348, investicijski 72 — 75, agrarne 55 do 56,5, 8% Blair 78 — 80, 7% Blair 69—70, 7% Drž. hipotek. banka 70,5 — 71; bančne vrednote: Prastidona 957,5 — 965, Union 150 — 155, Jugo 67 — 68, Ljubljanska kreditna 120 den., Srpska 189 — 190,5, Zemaljska 115 — 116, Narodna 4540 den., Poljo 53,5 — 55; industrijske vrednote: Narodna šumska 25 den., Našička 800 bl., Gutmann 110 den., Slaveks 25 — 30, Slavonija 205 den., Drava 212,5 — 216, Sečerana 210 do 216, Brod vagon 20 — 30, Vevče 120 — 122, Dubrovačka 300 — 320, Trbovlje 220 — 226.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Ljubljanska borza (28. t. m.). Tendence za koruzo neenakomerna. Zaključkov ni bilo. Nudi se koruza, zdrava, rešetana, slov. postaja, plačljiva v 30 dneih po 142,50 do 145, pri navadni vozni po 147,50 do 150.

+ Novosadska borza (28. t. m.) zaradi pravoslavne praznika danes ni poslovala.

+ Budimpeštanska terminska borza (28. t. m.). Tendence za koruzo slaba, v ostalem ustaljena. Pšenica: za december 10,53 do 10,54, za marec 11,83 do 11,84; rž: za december 10,75 do 10,77, za marec 11,85—11,87; koruza: za maj 12,55—12,60.

Batovo delo na polju kmetijstva

1 milijon sadnih dreves. — Poizkusi glede pridelovanja japonske rastline lufa

V Češkoslovaški v Zlinu, kjer se nahajajo tvornice obutve Bat'a, zemlja ni posebno bogata in je v glavnem neplodna. Industrijec Bat'a je zato priporočil okoliškemu prebivalstvu, da se posveti sadjarstvu. Da bi prebivalstvo pomagal k boljšim rezultatom v tej panogi kmetijstva, je pred petimi leti osnoval sadijarsko šolo. Danes je v tem kraju nič manj kakor milijon sadnih dreves, ki izvirajo izključno iz Bat'ove drevesnice.

Nedavno so v okolici pričeli s poizkusi glede pridelovanja japonske rastline lufa. Iz te rastline se izdelujejo znani razk propuščajoci vložki, ki se dajejo v čevlje in ki omogočajo prijetno hojo ter pravilno cirkulacijo zraka pod stopali. S tem se onemogoča znojenje nog in neprijeten duh nog. Dosedanji poizkusi s pridelovanjem te rastline so dali ugodne rezultate. Če se bodo v tem kraju prebivalci z večjo pažnjo posvetili pridelovanju te rastline, bo to od velikega gospodarskega značaja, ker se more rastlina luf uporabljati za razne svrhe. Menda je to prvi poizkus, da se ta rastlina udomači tudi pri nas v Evropi.

Padalo ga je ubil

Pri Laonu na Francoskem je nedavno pristalo neko zasebno letalo. Ko se je potnik v njem pripravil, da skoči na zemljo s padalom, je nenaden sunek burje zagnal letalo z repom kvišku. Nesrečnemu potniku se je zaradi tega utrgala vrv, s katero je bilo padalo privezano. Burja je vlekla letalo kakih 800 m daleč in ves ta čas je visela na padalu tudi nesrečna žrtev, ki je obšla, ko se je letalo ustavilo, mrtva na tleh.

Moč

močne mišice, mirni živci, ravnotežje v organizmu razvijajo v človeku ono samozavest in delavno silo, ki ga usposablja za izredno delo današnjega načina življenja. Izrabljene moči se morajo nadomestiti pri telesnih in duševnih naporih. Če nadrgnete svoje ude pred počitkom s par kapljicami pristnega

DIANA

francoskega žganja

si zagotovite krasno osvežujoče spanje, zbudili se bodeite zjutraj odpočiti in lahko in brez utrujenosti delati. Mnogi vlivajo v umivalno in kopalno vodo par žlic »DIANA« francoskega žganja in opažajo enak doberodejen občutek. — Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših trgovinah. Cena: mala steklenica Din 10.—, srednja steklenica Din 26.—, velika steklenica Din 52.—.

Pazite na ime »DIANA« in varujte se pred ničvrednimi ponaredbami!

48letni obstanek »DIANE« daje dovoljno jamstvo.

Razstavljeno na ljubljanskem velesejmu paviljon E 530—531.

Oglejte si izložbo! Trgovci, zahtevajte en groz cenik!

Elektrifikacija Slatine Radencev

Radenci, 28. avgusta

KULTURNI PREGLED

Razgovori z našimi najmlajšimi

Dr. Bogomir Magajna

Doktorsko diplomu ima v žepu, pa mu jo človek na prvi pogled ne bi prisodil. Pri nas je zmeraj tako. Človeka sodijo po besedah, po obleki. Ne pomislijo da so besede fraze in obleka sukno, ki si ga lahko vsak kupi, če ima le denar. Če ga pa ni...

Je pač literat. To je že stara kritika, oziroma izgovor za one, ki ne znajo globlje pogledati v človeka.

Magajna je dober človek. Tako dober, da v zlo na svetu skoraj ne verjame. In če ga vidi, skuša najti zanj opravičila in vzroka. Povsod išče srce in ga najde. V pijanču, ki mu je zabrusil pskov v lice, v bogatašu, ki je šel mimo berača, pa ga še pogledal ni, kaj da bi mu dal pol dinarja. Mehak je, morda celo preveč, da bi vsaj slutil, da je bila v psokvi pijana resnica in v bogatašu samo skopost.

Zdaj je Magajna vojak. Pa se mu poda. Tak značaj je. Zmeraj je zadovoljen. Sodim, da ne vidi življenja, kakršno je v resnici. Skozenj gre kakor skozi sanje.

Fant je, da malo takih.

Kdaj si začel pisati?

Med šestim in desetim letom.

Kaj te je k temu naglo? Saj je pri vas menda že v familiji. Tvoj brat v Ameriki tudi piše in prevaja. Sicer pa lahko poveš kaj več o sebi in svojih.

K pisanju me je nagnil imperativ, ki bi ga bilo težko pojasniti, nagon, da bi to, kar se je dogajalo v duši, povedal tudi drugim na ta ali oni način. V familiji z očetove in z materine strani so od nekdaj radi čitali. Doma imam nekaj knjig iz sedemdesetega stoletja. Neki Magajna je bil predikant in je hodil s Trubarjem tam po vipavski dolini, ali kje? Je pač že v krvi! Mama je bolj lirična karaktera, oče ljubi široko fabulo. Kot otrok sem pripovedoval pastirjem pravljice. Pa tudi domača dolina je divje lepa, romantična. Na gimnaziji sem pisal, risal, pel pod Kimovec, igral violino, dostikrat igral na odru doma in v Marijanišču. Pozneje sem rajši samo pisal.

Kolikor zasledujem tvoje delo, si v Zagrebu pisal več kakor zdaj.

Nasprotno. Po precej burnem lepem, pa tudi razvrtnem življenju v Zagrebu sem pisal roman »Gornje mesto«, ki izhaja v »Mladiki« in bo potem izšel v ponatisku, dalje nekaj novel in ertic. Pripravljen in prodal sem drugo zbirko novel »Bratje in sestre«, ki bo izšla drugo leto. Morda bi tudi lahko šel zbral tretjo. Napisano imam lepo daljšo otroško pravljico. Otroke imam rad, zlasti kot zdravnika. Iz Zagreba pa sem šel eno leto. Med tem sem se moral potepati po Bosni, Hercegovini, Škofji Loki, Bledu, Celju, Ljubljani in Logatcu. Doživljal imam dovolj. Slede me neprestano. Drugo leto bom pridobil marsikaj. Zasleduje me tudi snov TIGR (Trst, Istra, Gorica, Reka — Ridovec, Miloš in drugi). O tem bom napisal roman.

Kako pojmuješ literarni poklic?

Služba pisatelja je kakor služba svečenika, služba lepote in ljubezni. Ljubezni naj gleda ljudi! Mnogo grdega in neplemenitega prišle umetnost iz človeških src in dvigne ljudi od dode do dode v sinje višave. Literatu ni življenje lahko, a je celo takrat, ko se ubije, srečnejši od drugih. Ni abnormalen, kakor pravijo nekateri. Abnormalnost na svetu ni, kvečjemu supernormalnost.

Kje si se učil? Kateri so ti najljubši pisatelji?

Iz prirode, iz sebe in obdajajočega me

življenja. Po slogu pa rastemo vsi na podstavah prejšnjih dob. Najljubši pisateljev ne poznam.

Kaj se mladi tako oklepate novelistike?

Morda je tempo dobe kriv, ali pa ne? Zdaj so zahteve težje in je treba za roman mnogo, mnogo življenja in obsega. Pri nas so časih nad vsako poglavje postavili citat in izvedli potem poglavje iz njega. Ne sme se tako. Mladi se bojimo za vsako besedo. To vprašanje tudi v toliko ni pravilno, ker bi bilo moralo biti postavljeno dvajset let pozneje, kar bi se pa potem ne zgodilo. Tu di romane bomo pisali, čeprav nas je Slovenec komaj za tretjino Pariza in niti v Parizu nimajo bogve koliko dobrih romanopiscev, ne starih, ne mladih.

Ali vpliva ženska ovrhalno na umetnika?

Ženski je na milijone. Zavisli od tega, kako si kateri izbere, oziroma si jih izbira. V Wildeu sem čital, da dá ženska pisatelju nagib za ustvaritev umetnine, potem pa ovira njeno ustvaritev. Morda je dobro zelo ljubiti, a zbežati o pravem času, naj se zgodi kar hoče. Nekaterim je zakon v oviro. Prično ustvarjati preveč konkretne, prežive in preglase umetnine in se morajo izgubiti iz kraljestva vizij. Mnogi pa — junaki — začno pisati o rastočem mesecu. Sicer pa je pisal Prešeren o Juliji, Daudet o pariski Sappho in London je naslovil eno poglavje: »Kako lepa stvar je ženska! Pet in devetdeset procentov vseh platen na svetu je poslikanih ali z božjo ali s proketo ali z golo ali s oblečeno, ali z deviško ali z vlačarsko, ali s trpečo ali z rajajočo itd. žensko podobo. Nekateri pa so slikali tudi mater, sestro in hčerko.

Kaj misliš o sedanjih naši kritiki?

Je še ni. Sicer pa je tudi ni treba. Slaba dela propadejo sama. Potrebna pa bi bila lepa knjiga o lepoti besede in esej, ko se nam pa že poraja.

Kako zdaj živiš?

»Sem v Logatcu, zdravnik med graničarji. Zjutraj preiskujemo bolnike. Graničarji so junaki in redko kateri teže oboli. Potem pišem ali čitam do poldneva, pa tudi nekaj ur popoldne. Drugače se veliko kopljem, balinam, poslušam radio in pojem čez dan ali pa pri podoknicah. Na izprehode tudi hodim. Okolica je lepa, še lepše pa so logaške deklice. Spat ne hodim pred polnočjo.

Po parkrat na mesec jaham za nekaj dni kobilu. Daro čez hribe in doline daleč po meji. Silno lepo je jahati v jutru ob vzhajajočem solncu po grebenu visoke gore. Življenjem graničarjev — po več let v širokih gozdovih, daleč od domovine. Pojo na gusle. Sanjajo o ženah, ki jih imajo v Srbiji, ali o devojkah prelepih. Preže na meje ti črni volkovi, ki jih imam rad. Njih služba je težka, a jo vrše z veseljem. Časih pešemo janjca v zeleni kadunji. Dobil sem pozdrav od njih na dopisnici, ki so izrezali iz brezovega lubja. Pisal pa jo je Radovan Zupanski. Še pesnika imajo med seboj, ki je zložil lepo himno graničarjev. Slovence imajo radi. Z visokih hribov gledam na Nemoš, Vremščico in Snežnik. Takrat mi je težko. Turistom kažem prirodni raj med Ziri, gornjo dolino Sovre — ljudje pravijo Sovra, ne Sora — Poljanščico in med Rotviti. Ta raj ima najlepšo točko v vrhu Svetih treh kraljev. Kjerkoli sem bil, sem videl, da ljudje čitajo mnogo leposlovja, zlasti v Logatcu. So tudi prijazni in družabni. Zdravje je po peldeset par kila. Sploh mi je tu nekako vedro in veselo in skoraj nisem vesel, da se bom moral čez par mesecev vrniti nazaj v temni Elizij ljubljanski.

Boris Rihteršič.

Jacob Burekhardt:

Italijanska renesanca in eros modernega človeka

J. Burekhardt (1818—1897) je še danes najpomembnejši kulturni zgodovinar. Naslednji odstavek je iz njegove knjige »Renesančna kultura v Italiji« (1890).

Če se je kje domišljija kot silna gospodarka vplela v npravnost renesančne Italije, tedaj se je to zgodilo v nedovoljenem občevarju obeh spolov. Navadnega vlačurstva — kakor je znano — se tudi srednji vek ni bal, dokler se ni pojavila sifilis, in primerjalna statistika prostitutke vsake vrste ne spada sem. Kar pa se zdi svojisko renesančni Italiji, je to, da sta se zakonska zveza in pravica morda bolj in vsekakor zavestneje teptali kot koderkoli. Deklice višjih stanov, skrbno oddeljene, se ne jemljejo v poštev; na poročene žene se nanaša vsa strast.

Pri tem je vredno omeniti, da se vendar ne da dokazati, da bi se zakoni krčili, in da se rodbinsko življenje še oddalje ni razrahljalo tako, kot bi se ob podobnih okoliščinah razrahljalo na severu. Vsakdo je hotel živeti po svoji volji, ni se pa hotel odreči rodbini, celo tedaj ne, kadar ne bi utegnili biti vsa njegova.

Ako ljubavno moralo renesanse zasledujemo po bližje, nas osupne čudovito nasprotje v izpovedih. Novelisti in pesniki kome-

dij napravijo vtis, ko da obstoji ljubezen vseskozi le v užitku in kot da bi bila za njegovo dosego dovoljena vsa sredstva, tragična in komična, in ne le dovoljena, ampak tudi tem zanimivejša, čim držejša in frivolejša. Ako beremo boljše lirike in pisatelje dialogov, tedaj živi v njih najplemenitejša poglobitev in preduslavljenost strasti, da, poslednji in najvišji njen izraz se išče v prisvojitvi antičnih idej o neki prvotni enotni duši v božanskem bitju. In obe gledanji sta tedaj pravi in združljivi v istem individuu. Ni, da bi vseskozi hvalili, toda dejstvo je, da v modernem človeku čustva na različnih ravneh ne le bivajo, ampak se tudi zavestno, po okolnostih celo umetniško prikazujejo. Šele moderni človek je kot antični, tudi v tem oziru mikrokosmos, kar srednjeveški ni bil in ni mogel biti. (Danes gledamo tudi na srednjeveškega človeka nekoliko drugače: zavedamo se bolj nečistih vezi, ki ga vežejo z modernim človekom. Op. prev.)

Najprej zasluži pozornost morala novel. V večini od njih gre, kot rečeno, za zakonske žene in torej za preštevno. Silno važen postane tu renesančni nazor o enaki veljavi ženske z moškim. Više omikana, individualno razvita žena je vse drugače samostojna kot severnjakinja, in nezvestoba ne razkrije tako strašno njenega življenja, ako se le zavaruje zunanji posledici. Soproga pravica do njene zvestobe nima onih trdnih in ognjem snubitve in nevestinega stanu; po bežnem znanstvu stopi mlada žena neposredno iz zavetja pri starših ali v samostanu v svet, in šele sedaj se nenavadno hitro izoblikuje njena individualnost. V glavnem zategadelj je ona moževa pravica zelo pogojna in tudi kdor vidi v njej neki jus quæsitus, obrača to le na zunanje dejanje, ne na srce. Lepa mlada soproga nekega starca na pr. zavrne darila in naznanila mladega ljubavnika v trdni volji, da uveljavi svojo častnost (honestà). »Toda vendar se je veselila mladeničeve ljubezni zaradi njegove velike odločnosti in spoznala, da plemenita ženska lahko ljubi izvrstnega človeka in ostane častna. Kako kratka je pa pot od takega razlikovanja do popolne predaje! Nezvestoba se zdi tembolj upravičena, ako je mož nezvest. Individualno razvita ženska njegove nezvestobe ne občuti samo kot bolečino in maščuje se — čisto precej hladno —, kot zasluži soprogo. Od njenega takta je odvisno, da pogodi vsakikrat pravo mero za kazen. Najsilnejša žalitev lahko n. pr. pokaže pot do poravnave in bodočega mirnega življenja, ako ostane popolnoma tajna. Noveliste, ki to vendarle izvedo ali iz atmosfere svoje dobe izumijo, prevzema občudovanje, ako je maščevanje skrajno primerno, ako je umetnina. Umilivo je, da moč take pravice do zadostitve v bistvu vendar nikdar ne priznava in da se uklone le iz strahu ali iz previdnosti. Kadar teh razlogov ni, in kadar mora zaradi soprozne nezvestobe že tako prikažovati, da ga bodo drugi zasmeševali, ali kadar mora biti vsaj v skrbni gladi tega, tedaj postane stvar tragična. Pogosto pride najsilnejše protimaščevanje in umor. Skrajno značilno za pravi vir teh dejanj je, da čutilo razen soproga tudi bratje in oče žene upravičenost, da, celo dolžnost do tega; ljubosumnost torej tu nima kaj opraviti, naravno čustvo malo, želje, pokvariti drugim ljudem zasmeš, največ.

Sicer se pa novelisti vendarle neprestano zavzemajo za vso duhovitost, zvitost in komičnost, ki se dogaja ob preštevju; z radostjo popisujejo skrivnice v hišah, simbolične migljaje in vesti, skrinje, že za naprej preskrbljene z blazinami in slaščicami, v katerih ljubimca lahko skrijejo in odnesejo itd. Varanega soproga opisujejo po okolnostih kot smešno osebo ali kot strasnega maščevalca, tretje možnosti ni, k večjemu ako naj bo ženska zlobna in okrutna in mož ali ljubimec nedolžna žrtev. Opazimo pa, da povesti te zadnje vrste niso prave novele, ampak le strahotni zgledi iz resničnega življenja.

S hispanizacijo italijanskega življenja v 16. stol. je v sredstvih skrajno nasilna ljubosumnost morda še narasla, vendar jo moramo razlikovati od one zadostitve nezvestobe, ki je obstajala že prej in ki je utemeljena v samem duhu italijanske renesanse. Ko je španski kulturni vpliv uplahlil, se je ljubosumnost, pritrpana do vrha, pod konec 17. stol. sprevrgla v nasprotje, v ono nebrzičnost, ki šteje celiceba za neobhodno figuro v hiši in ki se mora sprijazniti razen tega še z enim ali več dopuščenici (patiti).

Kdo bi se tedaj lotil posla in neznanosko kopno nemoralnosti, ki tiči v opisanih razmerah, primerjal s tem, kar se je dogajalo v drugih deželah? Jeli bil zakon na pr. na Francoskem v 15. stol. res svetelji kot v Italiji? Fabioux in farse zbujajo močan dvom, in mislimi bi, da je bila nezvestoba prav tako pogosta, le da je bil tragični konec redkejši, ker sta bila individuum in njegove zahteve manj razviti. Prej bi bila obstojala v prilog germanskim narodom odločilna priča, namreč ona večja družabna svoboda žena in deklet, ki se je Italijanov na Angleskem in Nizozemskem tako prijetno dojmila. In vendar tudi to ni tako prečiščeno. Nezvestoba je bila gotovo tudi

zelo pogosta, in individualno razvitejši človek tira tudi tu do tragedije. Le pogledmo, kako ravno tedaj nordijski knezi s svojimi soprogami že na prvi sum.

V nedovoljenem pa tedaj ni plala le nizka sladnost, ne le zahtoba pohota navadnega človeka, ampak tudi strast najplemenitejših in najboljših; ne le zato, ker so bile neporočene deklice izven družbe, ampak tudi zategadelj, ker je popolnega moža najmočnejše privlačevalo žensko bitje, izoblikovano že v zakonu. Ti močje so ubrali najvišje tone lirčne poezije in skušali tudi v razpravah in dialogih dati razdejajoči strasti ozarjeno podobo: l'amor divino. Ako tožijo nad okrutnostjo krilatega boga, nimajo v mislih samo trdosrčnosti ljubljene in njeno zadržljivost, ampak tudi zavest o nepravilnosti zveze. Nad to nesrečo se skušajo dvigniti z onim poduhovljenjem ljubezni, ki se nalašja na platonični nauk o dušah in ki je našel v Pietru Bembu najslavitejšega zastopnika. Čujemo ga neposredno in tretji knjigi njegovih Asolani in posredno po Castiglioneju, ki mu da govorniki oni sijajni zaključni govor četrte knjige Cortigiana. Oba avtorja v življenju nista bila slovita, toda v tisti dobi je že nekaj pomenilo, ako je bil kdo slaven in obenem dober mož, in teh dveh pridevkov jima ni moglo oddreči. Sodobniki so šteli to, kar sta dejala, za pristno čustvo in tako tudi mi ne smemo tega zanikati, kot da so same fraze. Kdor se potrdi in prebere govor v Cortigianu, utegne dometi, kako malo pojma bi mogel dati izvelec. Tedaj je živelo v Italiji nekaj odličnih žen, ki so se proslavile v glavnem z razmerji te vrste, kot Giulia Gonzaga, Veronica de Correggio in zlasti Vittoria Colonna. Dežela najsilnejših razvrtnikov in največjih poglavitcev je spoštovala te vrste ljubezen in te ženske: Kaj večjega jim ni moglo reči v prilog. Jeli bilo pri tem kaj niumernosti, jeli Vittoria rada slisala, da se glasi krog nje sublimirani izraz brezupne ljubezni, kdo bi zatrdil? Če je mestoma prehalo v modo, vendarle ni bila malenkost, da Vittoria vsaj iz mode ni prišla in da je še v najpoznejši dobi povzročala najmočnejše dojme. (Prevel P. P.)

Kako delajo sovjetski pisci

Zadržna založba sovjetskih pisateljev v Leningradu je nedavno izdala knjigo po naslovom: »Kako pišemo.« De o je nastalo iz ankete, ki jo je založba pridržila med znamenitejšimi pisatelji in j m razpustila vprašalne pole s li vprašan: »Založba je imela nekoliko navni namen zbrati snov za nekakšno »tehnologijo slovsstvenega rokodelstva«. Vladajoča duhovna smer v Rusiji hoče po vsi sili, da posegajo pisatelji po sodobnih snoveh industrializacije, kolektivizacije in komunizma, obenem pa naj služijo tehnologija kot nekaj priročni novim prisateljem iz najširših slojev, da se ti nauče iz nje čisto tehničnih elementov pisateljevanja. Vprašanje je, dali se bo to postrečilo. Kljub temu namenu pa nudi knjiga toliko zanimivih vpogleda v osebnosti sodobnih pisateljev, da je vsekakor zelo dragocena publikacija. V naslednjem podajamo odgovore nekaterih pisateljev, ki so tudi naši čitajoči publiki več ali manj znani.

Maksim Gorkij:

Snov za svoje romane sem v glavnem črpal iz svojih doživljanj, vendar pa sem pri tem sebe vedno postavjal ob stran kot nekako pričo. Ogibal sem se posegati v dejanje kot samostojna sila, da ne bi s tem ovrhal samega sebe kot oblikovalca življenja. S tem ne pravim, da bi se bal položiti v prikazovano resničnost nekaj »smege sebez«, namreč ono pesniško tvornost, brez katere po Turgenjevu ni umetnosti. Toda ako koketira pisatelj sam s seboj, s svojo izobrazbo, s svojim umom, s ostrim opazovanjem in s pregnanostjo svoje besede, pokvari neizogibno to, kar imenujemo »umetniško resnico«. On pokvari svojo snov tudi tedaj, ako dela sio socialni prirodi svoje osebe, ako jo sili govoriti s tujimi besedami in izvrševati dejanja, ki so zanj omejeno nemogoča. Vsek izoblikovani človek je enak kovini: treba ga je oblikovati in preoblikovati ob izvestni ideološki temperaturi. Pri obdelovanju v »mrzlem stanju« iz človeka ne postane nič. Zato mora biti pisatelj nekoliko zaljubljen v svojo snov, zaljubljen v živega človeka, ali po vsaj biti zaljubljen v človeka kot svojo snov.

Konstantin Fedin:

Pojem »epoha« je pri nas zelo ozko omejen. Delo pisatelja mora ohraniti vedno neko razdaljo, ako razumemo pod besedo »epoha« najbolj precej vprašanje dneva. Za zbiranje in pripravljanje snovi potrebujem nekega časovnega roka. Potovanja pisatelja v ozemlju naših kolektivnih gospodarstev bodo prinesla te gospodarski obliki nesporno korist, slovsstvu po gotovo. S tem ni rečeno, naj pisatelji ne posegajo kolektivnih gospodarstev in naj tam ne proučujejo življenja. Potovanja so potrebna in proučevanje je neobhodno. Smešna pa se mi zdi zahteva, da bi se moral pisatelj takoj po povratku iz kolektivnih gospodarstev čuti prisiljenega obogatiti slovsstvo za knjige, ki izražajo sodobni pomen teh gospodarskih podjetij. Obogatenje slovsstva o kolektivah bi bila gotovo velika in važna stvar. Toda samo

društvo »slovsstvene leve fronte« bo smatralo kaj takega za umetnost. Uverjen sem, da bosta čudovito bogastvo in pestrost današnjega življenja obrnila nase pozornost slovsstvene umetnosti —, kar se bo zgodilo razmeroma v prav kratkem času, ta čas je zelo blizu, lahko se reče, že »jutri« se bo to zgodilo. To pa umetnosti ne bo ovrhalo, da ne bi bila današnja, kajti »danes« prepleta svoje korenine v »včeraj«, kakor se njegove veje razprostirajo tudi na »jutri«.

Mihail Žogonko:

Veliko vlogo v mojem delu ima beleznica. Mislim, da mora vsak pisatelj imeti tak zapisnik. Seveda ne delam tako, kakor misli mnogo mojih čitateljev, da popišem celo stran svoje beleznice in iztrgam iz nje humoristično črtico že gotovo. V svoji beleznici imam namreč tri oddelke. Prvi oddelček je za besede; sem si zapisem vse besede, ki se mi zde zanimive, bodisi nove ali nenavadne, ali pa dolge izraze, kakor se jih poslužujejo v razgovoru naši leningrajski delavci. To je moje gradivo. Iz tega pa seveda ne gradim svoje povesti. Ne, šele kadar pišem in mi sila mojih besedi ne zadostja, šele tedaj se zatečem k beleznici. Iz nje prenesem v svojo delo besede, ki dajejo stvari barvo ali pa kažejo resničnost mojega opisa življenja. V drugem oddelku so pregovori itd., v tretjem pa teme za prihodnje povesti. To gradivo porabljam, kadar mi lastna inspiracija ne zadostuje.

Aleksej Tolstoj:

Pri svojem prizadevanju podati natančno dobo Petra Velikega in način govora ljudi onega časa sem prišel na mrtvo točko. Nazadnje mi je dal neki učeni prijatelj knjigo prof. Novomberg, ki je izdal zapise o mučenju v sodnih razpravah iz sr. veka. Naenkrat sem začutil: Tu je bil pravi ruski jezik. Cerkovniki in sodni pisarji starega moskovskega carstva so skrbno beležili priznanja obtožencev v mučnicah. Njihova naloga je bila, kratko in natančno zapisovati izjave mučenih in ohraniti njihove posebnosti. Pravzaprav svoje vrste slovsstvena naloga. V teh zapisnikih sem našel čisti ruski jezik, nepokvarjen po oblikah cerkvene slovnščine in po napadnem prizadevanju one dobe, dičiti se z izposojenimi nemškimi, francoskimi ali poljskimi tujkami. To je bil jezik, ki ga je ruski človek govoril že tisoč let, tega jezika pa ni nihče pisal. V teh mučnilih zapisnikih je bil jezik stvaren: tu je stekalo, jadvokalo, lagalo in priznavalo rusko ljudstvo. Njegov jezik je bil čist, onostaven, preganten in gibljiv, kakor da je nalašč ustvarjen za prikazovanje velike umetnosti.

Joyceova revolucionarna epika

Odlitna, rezervirana francoska »Revue des Deux Mondes« se bavi pač najbolj problematično figuro sodobne evropske literature, z angleškim pisateljem Jamesom Joyceom. Obravnava njegov doslej le v odlomkih objavljen in znan spis »Work in progress«, ki baje že prekaša Ulissa po drznosti koncepcije. Osem prevajalcev se je trudilo za prevod tega kosa iz »Anne Livie Plurabelle«, ki je izšel v francoskem prevodu meseca maja.

Louis Gillet vidi osrednjo misel Joyceove revolucionarne epike v novem pojmu o času. Medtem ko najdemo pri Proustu bergsonski pojem relativnosti časa, daje Joyce prednost absolutnemu, monumentalnemu, brezčasovnemu pojmu. Njegov Stefan Daidalus si izdaja za človeka, ki bi se rad spustil more zgodovine. Tako se na vsaki ploskvi časa ponavlja eno in isto. Ne da bi se zavedali, so ljudje sence sence in kopije Homerja v naši dobi. Življenje je tautologija.

Druga posebnost Joycea je ta, da taji prostor. Podoben je Odiseju, ki pozna mnogo krajev in ljudi. Če pa prime za pero, se igra kakor otrok, ki zida svet iz pesničnih zrn. Vrtič, ne večji od roba, mu je dovoljen, da pričara iz njega nebesa ali pekel. Ves svet stisne v orehovo lupino. Prostor in čas sta pregnelena v eno.

Gillet skuša definirati pojem o novem narčtu romana, ki se začneja z Adamom in Evo, z možem in ženo danes in jutri. Drugi, še ne napisani del bo obravnaval otroški svet, v katerega igra in podoba obraza živi slutnja nepojasnljivega sveta tisoletij. Tretji del romana bo obravnaval spanje in sanje doma ter vse, kar se izraža v duhu s sanjskim svetom in s temo zavestjo prispele do ter se ne da razčleniti. Se z večjim aparatom kakor v Ulisu hoče Joyce instrumentalizirati del našega življenja, ki mu pravi noč.

Najzanimivejši in najdrznostnejši del Joycea pa vidi Gillet v ekscentrični jezikovni tvorbi romanopisa, ki temelji na njegovem humorju brez primere in ki spada takisto v notranji, muzikalno-akustični pesnikov svet. Rapodi novega jezika bi morali njegovo delo čitati, govoriti. Z drugimi besedami, Joyce išče v vsaki besedi nov zvok. In to, kako jih nanaša drugega poleg drugega, je prava skladateljska umetnost. Zelo poučno je tudi, kako skuša Gillet pronikniti v laboratorij tega jezikovnega demona. Joyce je dejal: »Petindvajset strani Anne Livie Plurabelle me je stalo šestnajststo ur mojega življenja«. Potem je pripomnil: »Mogoče je to blaznost. V sto letih se bo pokazala resnica«.

Romar — žurnalist — Literat

20 let novinarskega dela — 25 let »postranski literat«.

To je naš Ivan Podržaj. Zagledal je luč sveta v Podnartu na Gorenjskem kot proletarski sin očeta Dolenca — pokopanega pred leti — in matere Gorenjke, ki je ugasnila pretekli teden.

Nemška Koroška mu je nudila prvi pouk, pozneje je hodil v osnovno šolo po raznih krajih na Dolenjskem, Gorenjskem in v Ljubljani. Humanistično klasično izobrazbo je dobival v Ljubljani, Istri, Dalmaciji in na nemškem Štajerskem.

Verska vzgoja mu je vcepila mladostni ideal: askozo. Zato ga vidimo nekaj semestrov v gorški bogoslovnici. Toda nemir, popolna sila, ki ju je čutil v obdobju ranil let, sta ga izvalila po svetu. Ze s 17. leti si je ogledal Rim, ki je zapustil v njem mogočten vtis vnanjega krščanstva in klasičnega svetnega žarišča. Pred svetovnim požarom je kasneje vnovič križaril po Italiji, nato po Češki, Poljski kakor domala po vseh kronovinah pokojne avstro — ogrske monarhije. Obiskal je tudi Beograd in Sofijo. Po vojni je potoval po Češkoslovaški, Bolgarski, Nemčiji, Italiji, Franciji in Španiji. Posebno ga vsako leto privlači Južna Srbija, Makedonija, bližnji Orient.

Casnikaril je še pred aktivnim žurnalističnim delom. Pri Slovencih je bil izmed prvih »gledanih« govornikov, ko ta stan še ni imel

nobenih ugodnosti, kaj šele gotovosti za obstanek. Spočetka je pri dnevniki prispeval gospodarske članke in podlistke. Prvo novinarsko službo je opravljal v predvojnem Mariboru. Svetovni nazor se mu je ustalil in predvsem se utrdilo jugoslovensko »srbofilsko« prepričanje. Tedaj je nastopil kot sourednik prvega slovenskega izrazito protiaustrijsko usmerjenega lista, ljubljanskega »Dneva«, in sicer v vodstvu redakcije za Gorisko v Gorici. Mimogrede je dopisoval v avstro — nemška socialistična glasila in nekatera italijanska — v kraljestvu — s protiaustrijsko politiko.

Završala je svetovna vihra. Podržaja zapro kot »srbofilac« v Gorici, toda po obupno spretnih potezah se izmuzne. Te mračne ure je popisoval med vojni in po njej v »Slov. Narod« in drugod. Da zabrisa sled za seboj, pobegne v domovino »Kontrolorja Skrobarja«. Nekdo ga spozna ter ovadi: hajdi k vojakom! »Križev pot« z delavskim bataljonom je držal skozi Ptuj, Hoče, Murau, Lebring. Po zvezi s slovenskimi pisarniški šaržami — Sokoli — z italijanskim vojaškim zdravnikom je začasnou odpuštěn. Postane vodja državnega zavarovalnega zavoda za vojne vdove in sirote za okrajno kraljevstvo v Kamniku. Bivšega interniranca ponovno dobnearajo, da mora zopet v vojaško suknjo. Po raznih premetitvah pride naš abasver k cenzuri v Kranj, kjer je poveljeval pokojni polkovnik Josip Milavec, avtor Crimelodovega gesla »Mal' položi dar domu na oltar« in potem na Reki. Med vojno je sodeloval pri »Slovenskem Narod«, »Jugoslova-

nu« in zagrebški »Riječi Srba, Hrvata i Slovenaca«.

Mir je sklenjen. Podržaj je prvi glavni urednik novega dnevnika »Jugoslavija« in

urednik »Narodnega socialista«, nato glavni urednik mariborskega dnevnika »Mariborski Delavec«, urednik pri »Marburger Zeitung«

in »Slovenskem Narod«. Kot glavni urednik zanimivega dnevnika »Jutranjih Novosti« je pokazal obilo smisla za leposlovne prispevke. Urejal je tudi tednik »Radikalni glasnik«. Zadnja leta deluje v redakciji »Jutrac« ter vodi tedenski obzornik »Življenje in svet«, ki je postal nekaj slovenski leksikon za množico, za kar je bilo treba precej bistrega pogleda.

V svojih novinarskih letih je Podržaj napisal mnogo člankov: uvodnikov, načelnih razprav in drugih. Delal je v vseh področjih sodobne žurnalistike, ne mehanično, ampak ustvariteljsko, kolikor je to možno pri tem anonimnem poslu. Najljubši referati so mu bili »podlistkarski«, kulturni in gospodarski. Pri novinarstvu se ravna po geslu: vest, resničnost, točnost.

Casnikarsko zvanje je težko in odgovorno, toda prijetno, zapeljivo in »zadosilno«, kadar ga vršiš v zavesti, da je to — moderno socialno delo za zblizevanje najrazličnejših slojev. Zahteva vse tvoje moči — boj za obstanek je trd! — in pomikanje časa ovira razvoj drugih sposobnosti v človeku, n. pr. pisateljske.

Iz načelnih razlogov je bil Podržaj nekajkrat na cesti in skusil stvari, kakršne pripoveduje Knut Hamsun v svojem »Gladi«. Ali oplasiši se ni dal... Poleg črtnega poklica je bil kratek čas domači učitelj pri grofu Mels-Colorednu, hranilniški uradnik in posojilniški tajnik.

Pesnice je začel objavljati pred 25. leti, največ v »Zori«. Zatem je prišla na vrsto krajša, proza, z imenom ali še večkrat pod

raznimi psevdonimi, to pa najčisteje v listku. Samostojna knjiga je »Martin Brbek«, prvi snopič trodelnega romana »Crne duše«, ki je zbudil občo pozornost. Najbolje sta umela ta zasutek kritika v »Srpskem Knjiž. Glasniku« in zagrebški »Socialni misli«.

Roman »Krivda Elija Pilona« je izhajal v »Življenju in svetu«, kjer se je moral pregodati zaključiti, morda zaradi prevelike avtobiografske točnosti. Obsegal bo dva zvezka. Priobčeni odlomek priča o spretnem zamislu in skrbno opipljenem izrazu.

Med načrti, bolj ali manj izdelanimi, čakajo dovršitve romani: »Jastreb«, »Beli tiger«, »Smrt in vstajenje Silverija Klasa«, »Ženske vladajo svet«, »Crna roža«, »Romarije«, »Polmlad«. Tem se pridružujeta drama »Plaz« in komedija »Kaj nam morejo« poleg zbirke krajših stvari »Proletarci«.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

V prvem kolu blejskega turnirja sem igral z veleojstvom Bogoljubov naslednjo partijo, ki je v vseh svojih fazah izredno zanimiva, mestoma pa nedvomno razburjiva.

Beli: dr. M. Vidmar. Črni: E. Bogoljubov.

1.) d2—d4 d7—d5
2.) c2—c4 c7—e6
3.) Sb1—c3 e7—c6

S to potezo izšli prav za prav črni »russko« obrambo.

4.) e2—e3 Sg8—f6
5.) Sg1—f3 Sb8—d7
6.) Lf1—d3 d5×c4

To je začetek Meranke.

7.) Ld3×c4 b7—b5
8.) Lc4—d3 a7—a6

Črni krije kmeta na b5, ker mora kar se da hitro s c6—c5 osvoboditi svojo igro.

9.) 0—0 c6—c5
10.) Dd1—e2 Lc8—b7
11.) Tf1—d1 Dd8—c7

12.) Lc1—d2 — — —

Običajneje je 12.) a2—a4

12.) — — — Lf8—e7
13.) Ta1—c1 Dc7—b6

14.) Ld3—b1 0—0
15.) Ld2—e1 Tf8—d8

16.) d4×c5 — — —

Beli mora popustiti v centru, če hoče sploh razviti svoje lovce.

16.) — — — Sd7×c5
17.) b2—b4 — — —

Na žalost je 17.) e3—e4 nemogoče zaradi

17.) — — — b5—b4

17.) — — — Sc5—e4
18.) Sc3×e4 Sd6×e4

19.) Sf3—e5 — — —

Na 19.) Sf3—d4 sledi 19.) — — — Le7—

f6 in skakač mora zapustiti svoje dobro mesto

19.) — — — Se4—f6

Grozilo je 20.) Se5—d7

20.) Le1—c3 Td8×d1+

21.) De2×d1 Ta8—d8

22.) Le3—d4 — — —

Beli igra na komplikacije in se podaja v veliko nevarnost.

22.) — — — Db6—d6

23.) a2—a3 a6—a5!

S to potezo začena Bogoljubov napad.

24.) b4×a5 Dd5—d5!

Grozni mat. Poteza je jačja nego 24.)

— — — Dd6×a3

25.) f2—f3 Le7×a3

Seveda bi človek mislil, da je beli sedaj izgubljen. Če se namreč njegova trdnjava

umakne, vzame črni preprosto skakača na e5 z damo. Toda kmet na a6 je premočan.

26.) Tc1—c7 Dd5×e5

27.) Tc7×b7 De5—d5

28.) a5—a6! e6—e5

No, sedaj pa je vendarle lovec izgubljen.

29.) e3—e4!!

Velikansko presenečenje! V 27. svoji po-

tezi črni ni smel udariti na e3 in dobiti fi-

gure, sedaj na zonet ne more dobiti lovca.

ker kmet na a6 preti. Zanimiva je vari-

janta: 29.) — — — Dd5×d4+ 30.) Dd1×

d4, e5×d4, 31.) ab—a7, La3—d6 32.) Lb1

—d3 in beli grozi Ld3—b5—c6, kar je zelo,

zelo neprijetno.

29.) — — — Dd5—c6

30.) Dd1—b3 — — —

Grozilo na f7 in na a3!

30.) — — — Dc6—c1+

31.) Kf1—f2 Sf6—d7

Črni nima drugega. Na 31.) — — — Dc1

—d2+ sledi: 32.) Kf2—f1, Dd2—c1+ 33.)

Kf1—e2!

32.) Ld4—e3 La3—c5

To je izsiljeno. Kmet na a6 pritiska še

vedno.

33.) Le3×c5 Dc1×c5+

34.) Db3—e3 Dc5—c6

35.) De3—d2 — — —

Sedaj ima beli izvrstno partijo in dobi

kmalu kmeta.

35.) — — — Kg8—f8

36.) Dd2—b4+ Dc6—c5+

37.) Db4×c5+ Sd7×c5

38.) Tb7—b6! — — —

To je močnejše od Tb7×b5, ker žene črno

trdnjavo na neugodnejšo linijo.

38.) — — — Td8—a8

39.) Tb6×b5 Sc5×a6

40.) Tb5×e5 Sa6—b4

41.) Te5—b5 Sb4—c6

42.) Lf1—d3 Ta8—a5

43.) Tb5—b2 Sc6—e5

44.) Ld3—e2 g7—g5

45.) g2—g3 Kf8—g7

46.) Tb2—b3 Ta5—f4

47.) f3—f4! g5×f4

48.) g3×f4 Se5—g6

49.) Kf2—g3 Ta7—c7

50.) h2—h4! — — —

Začetek obleganja!

50.) — — — h7—h6

51.) h4—h5 Sg6—f8

52.) Le2—g4! Tc7—e7

53.) Lg4—f5 Te7—a7

54.) e4—e5 Te7—e7

55.) Tb3—b6 Te7—a7

56.) Kg3—g4 Ta7—e7

57.) Tb6—c6! Te7—a7

58.) Lf5—c8 Ta7—e7

59.) Kg4—f5 Ta7—e7

60.) Tc6—c3 Sf8—h7

61.) Kf5—e4 Ta7—a4+

62.) Ke4—e3 Ta4—a7

63.) f4—f5 Ta7—e7

64.) Ke3—d4 Te7—e8

65.) Tc3—c7 Sh7—g5

66.) Kd4—d5! Te8—d8+

67.) Kd8—d7 Kg7—f8

68.) Tc7—a7!! — — —

Grozilo s kraljem na c7 vjeti črno trdnjavo, ki ne sme preko zbežati na prsto zaradi mata v 3 potezah. Črni mora zato zapustiti polje e7.

68.) — — — Kf8—g7

69.) Kd5—d6 Td8—b8

70.) Kd6—e7 Kg7—g8

71.) Ld7—e8 Kg8—g7
72.) f5—f6+ Kg7—g8
73.) e5—e6! f7×e6
74.) f6—f7+ Sg5×f7
75.) Le8×f7+ Kg8—g7
76.) Lf7—g6 Tb8—b6
77.) Lg6—e8 e6—e5
78.) Ta7—a4 Tb6—b7+
79.) Le8—d7 Tb7—b6
80.) Ta4—g4+ Kg7—h7
81.) Ld7—f5 Kh7—h8
82.) Tg4—g6! Tb6—b7+
83.) Ke7—f6 Tb7—b6+
84.) Kf6×e5 Tb6—b5+
85.) Ke5—f4 Tb5—b4+
86.) Lf5—e4 črni se vda.

Partija je trajala 11 ur.

Sport

V premislek!

»Naša lahka atletika napreduje in nare-

be, slišimo zadnje čase skoro vsak dan.

Res je — kvalitativno, nikakor pa ne kvant-

itativno. Slednje bi bilo za nas veliko po-

memnejše, ker ne potrebujemo samih re-

korderjev brez namestnikov — taka stavba

je na lončenih nogah — temveč veliko atle-

tov, iz katerih bodo šele izšle nove zvezde.

Tega so se zavedli tudi Francozi, ker vi-

dijo, da jim do zdaj izvrstno moštvo na vseh

koncih poka — nekatere zvezde so zašle, no-

vih ni in tako si vsakdo lahko predstavlja

usodo takega moštva.

Dobro so vedeli, kje je vzrok. Novih atle-

tov ni bilo — ker je začelo število rednih

obiskovalcev lahkootletskih prireditev stal-

no padati. Med publiko se najde vedno kdo,

ki gre, navdušen po lepotah lahke atletike,

med aktivne. Seveda, če publiko ni, ni tudi

novih atletov in tako začne umirati ta pa-

noga sporta, ki je najbolj prirodna.

Vzrok pojemanju obiska lahkootletskih tek-

tem v Franciji so bili nezanimivi mitingi

(samih prvakov tudi ni moglo imeti po-

vsodil), kjer je nastopala tropa nezmožnih in

spomnilo so se: dvomathe nam manjka!

Zato so začeli pridno podpirati klubske dv-

mathe in tudi državna reprezentanca je za-

daje čase kaj agilna.

Isto je pri nas. Na mitinge, kjer so že sko-

ro naprej znani rezultati in kjer gre le za

to, katera oseba (ne klub!) bo zasedla to in

to mesto, hodi le peščka prijatelj tekmu-

jočih. Če pa nastopita kluba v dvomatcu,

vsak z dvema tekmovalcem v posameznih

disciplinah (največ s tremi, kakor pri vsa-

koletnem srečanju Anglije s Francijo), po-

stane to tekmovalstvo res zanimivo, ne samo

za prijatelje atletov, temveč tudi za široko

publiko, kakor n. pr. nogometne tekme.

Pri nas so se dvomatci v zadnjih dveh letih

vršili vedno v okviru mitinga, ki je bil

razpisán za vse. Koliko pa dvomatci s takim

»okvirom«, pod katerim razumemo same at-

lete drugega ali tretjega razreda, izgubi, pri-

čajajo prazne tribune.

Boljše formule kakor je ona, ki je pripo-

znana pri vseh zapadnih narodih, kjer go-

jiijo lahko atletiko že malo daljša ko pri

nas, brez dvoma ne bomo iznašli: tako eks-

perimentiranje nam samo cepi moči in kra-

de čas, ki je vsekakor predragocen.

Dvomatci res nekaj več stane, a se vse v

doglednem času bogato poplača: prišli bodo

časi, ko bo pri lahkootletskem dvomatcu

prav toliko ljudi, kakor zdaj pri nogometnih

tekmah.

Organizirajte torej dvomatce, v katerih je

rešitev naše lahke atletike! Rr.

Lahkootletsko prvenstvo Ljubljane

Prejeli smo:

Z ozirom na novice v ljubljanskih dnev-

nikih »Slovenski list« z dne 24. t. m. in 25.

t. m., »Jugoslovane« z dne 25. t. m., »Slo-

venski Narod« z dne 24. t. m. in »Sportni

list« z dne 25. t. m., da je SK Ilirija posta-

la prvak Ljubljane v lahki atletiki, kar ne

odgovarja resnici, vas vljudo prosim, da v

korektno informacijo naše javnosti ob-

javite naslednje:

Redna glavna skupščina JLAS v Zagre-

bu je dne 13. decembra 1930 sklenila, da

se ima vršiti jugoslovansko lahkootletsko

prvenstvo za moštva v letu 1931. dne 6. in

7. junija. V temu odločilu stoji pod točko

6. propozicij za to prvenstvo tudi odstavek,

da zmagovalci poedinih mest ali okrožij do-

bijo naslov prvaka svojega mesta ali

okrožja. To tekmovalstvo je bilo izvršeno 6.

in 7. junija na igrišču SK Ilirije in zaklju-

čeno na igrišču ASK Primorja. Tekmova-

nje je končalo z naslednjim izidom:

ASK Primorje si je z 46.894,92 točkami

priporilo III. mesto v jugoslovanskem la-

hkootletskem prvenstvu za moštva v letu

1931. in istočasno lahkootletsko prvenstvo

Ljubljane za moštva v letu 1931 pred SK

Ilirijo, ki si je z 22.966,745 točkami pribo-

rihila V. mesto v jugoslovanskem prvenstvu

za moštva v letu 1931. in drugo mesto v

lahkootletskem prvenstvu Ljubljane za mo-

štva. Te službene podatke sem črpal iz za-

pisnika omejenega tekmovalstva, ki ga je

podpisal sodniški zbor v njegovi funkciji

tudi g. Drago Karba, ki v »Sportnem li-

stnu« od 25. t. m. širi neresnico v članku

pod naslovom: »Ilirija prvak Ljubljane«.

Imenovana skupščina je tudi sklenila, da

se ima lahkootletsko prvenstvo mest za

poedince v l. 1931. v vseh mestih vršiti 15.

in 16. t. m. Na temelju dogovora med vo-

dvi SK Ilirije in ASK Primorja ter z

odobrenjem JLAS v Zagrebu se je to pr-

venstvo vršilo na igrišču ASK Primorja

dne 22. in 23. t. m.

Kot poedinci so si priborili prvenstvo

Ljubljane za leto 1931. v nižje navedenih

disciplinah naslednji tekmovalci:

Tek 100 m: Skok Ferdo (Pr.) 11.8; tek

200 m: Skok Ferdo (Pr.) 24.3; tek 400 m:

Korče Danijel (Pr.) 54.3; tek 800 m: Zor-

ga Fric (Pr.) 2:08.7; tek 1500 m: Zor-

ga Fric (Pr.) 4:30.7; tek 5000 m: Šporn Stane (Il.)

17:13.2; tek 10 km: Šporn Stane (Il.)

36:04.1; tek 110 m z zaprekami: Korče

Danijel (Pr.) 19.2; tek 400 m z zaprekami:

Habit II.; stafeta 4×100 m: ASK Pri-

morje (Urbančič,

Iz življenja in sveta

Naduha po spolu in letih

Nove ugotovitve danskega raziskovalca

Problem naduhe ali astme je stopil danes, ko se toliko govori in piše o preobčutljivosti ljudi, zopet v ospredje splošnega zanimanja in razpravljanja. Zdravniki in laiki ne zanima samo postaneč bolezn, ampak tudi oblika, v kateri se pojavi, način, kako se pojavlja, v kakšni starosti nastopa in kakšnega spola je trpin, ki ga muči.

Danski privatni docent dr. Baagöe je napisal o tem znamenito studijo. Iz njegovih podatkov je razvidno, da trpi na naduho več moških nego žensk. Po odstotkih odnosa na sto astmatičnih bolnikov 56 moških in 44 žensk. Med moškimi pa je bila naduha najbolj nadležna v tistih primerih, ko so začeli bolniki na njej trpeti že v rani otroški dobi do petega leta. V ostalem odgovarja to dejanskemu stanju, da so

otroci moškega spola bolj podvrženi boleznim kakor deklice. Presenetljiva pa je ugotovitev zdravnika, da se pojavlja naduha pri mnogih, ki jo opazijo šele pozno v življenju, že v ranem detinstvu, večinoma v prvem letu starosti. Med 155 astmatiki, ki jih je zdravil dr. Baagöe, in so bili stari od 1 do 15 let, jih je bilo 120, pri katerih se je začela nadloga že pred petim letom starosti, pri ostalih 25 pa celo pred dovršenim prvim letom. Druga statistika istega docenta navaja 138 nadušljivcev. Tudi med temi jih je bilo 27, pri katerih se je začela astma že pred 10. letom. Naduha se torej začenja zgodaj, zato velja paziti na otroke že v najnežnejši starosti, da se jim prihrani muke poznejših tegob nadušljivosti.

Diluvialni človek na Moravskem

Moravska je danes najbogatejša dežela na ostankih diluvialnega človeka, t. j. bitja, ki je živel v ledni dobi geoloških časov naše zemlje. Ta človek je po prof. Absalonu ustvaril tri dobe prakulture naših predhodnikov, protoaurignacij, aurignacij, magdalenij. Že v sedemdesetih letih prošlega stoletja je ugotovil oče moravske prazgodovine dr. Wankel prve sledove diluvialnega človeka v imenovanih krajih. Za njim je še nekaj učenjakov raziskovalo to dobo, toda šele po vojni se je posrečilo prof. Absalonu, vnuku prof. Wankla, vsestransko osvetliti ga in zbrati vse dokaze, ki se tičejo njegovega pojava, v paleontološkem oddelku moravskega deželne muzeja. Danes je na moravskem ozemlju znanih nad 200 naselbin diluvialnega človeka. Nekatere najdbe imajo občni mednarodni pomen.

Ostanke diluvialnega človeka so zdaj razstavili na posebni razstavi »Anthropose« v Brnu, ki jo je priredil kustos ondortnega muzeja prof. Absalon. Razstava nudi vpogled v vse naše sodobno znanje o izvoru človeškega rodu in obsega poleg ostankov diluvialnega človeka tudi okostja mamuta, jamskega medveda, nosoroga, volka, losa in bobra. Razstava je bila odprta že lani in jo je obiskal poleg 43.000 drugih oseb tudi predsednik Masaryk, letos pa je izpopolnjena, bolje organizirana in kaže poleg lanskega gradiva še najdbe iz najnovejšega časa.

Šaljapin kipari in slika

V nekem berlinskem dnevniku pripoveduje pisatelj Kalerter, da je Šaljapin tudi dober risar in kipar. Njegove avtokarikature so zelo posrečene, nič zlobne, toda ravne in sigurne v linijah. Zelo spominjajo na podobne persiflaže tenorista Caruse v New Yorku. Nekega dne je našel Kalerter Šaljapina doma pri modeliranju lastne glave. Kip je ležal na mizi in gledal v strop, pevec pa je bil nad njim nagljen v svoji spalni obleki in je izpopolnjeval svojo podobo.

Kopita namestu nog

V ameriškem Illinoisu so nedavno zborovali ameriški kozmetiki. Strokovnjak dr. Mahaffey je imel ob tej priliki predavanje o škodljivih posledicah visokih pet za ženske noge. Dejal je, da bodo dame v sto letih, če bodo nosile visoke pete, tako skvarile svoje noge, da jim bodo od dananjnjih stopal ostala samo še nekakšna kopita.

Leteči kurirji

Italijanska vlada je sklenila, da bodo njeno kurirsko službo posilmal opravljali kurirji v letalih. Podvzela je že tozadavne korake pri inozemskih družbah za zračni promet, s katerimi se dogovarja zaradi znižanja tarifov. Ko bo sporazum gotov, bodo italijansko kurirsko pošto med svetovnimi središči prenašali aeroplani.

Blagoslovljen rod

Iz Lizbone poročajo, da je neki kmet v Siguri naznanil oblasti rojstvo svojega 36. otroka. Možu je 59 let in je že tretjič oženjen. Iz prvega zakona ima 18, iz drugega 6 in iz tretjega doslej 12 otrok.

Daleč od vladnih skrbi

V času, ko pretresa Anglijo huda gospodarska kriza, se zabava njen prestolonaslednik z golfom v Franciji

Brezžična slika mu je rešila vid

Pred kratkim se je mudil v Berlinu neki Argentinec, ki je šele nedavno ozdravel na neki nevni, v srednji Evropi zelo redki očesni bolezni. V Evropi se mu je bolezen nenadoma povrnila. Zdravljenje v Berlinu bi bilo zelo nevarno, drago in dolgotrajno, da ni poslal bolnik iz Berlina čez Ocean specialistu svoje slike, kar se je zgodilo v osmih minutah. Na podlagi slike je predpisal brazilski zdravnik svojemu pacientu novo zdravljenje in s tem preprečil oslepitev, ki bi bila drugače sigurno nastopila.

2500 let stare smuči

Norveški muzej za smuči se je obogatil za zanimiv predmet. Pri izkopavanju v West-Adgirju so našli v nekem močvirju iz šote smuči, ki jih cenijo strokovnjaki na 2500 let. Smuči je odkril neki duhovnik. Odkritje je zategadelj zanimivo, ker se je moglo na Norveškem doslej le do 10. stoletja nazaj zasledovati porabo smuč. Domnevalo se je dalje, da so prišle smuči na Norveško čez Finsko iz Sibirije in osrednje Azije. Smuči, ki so jih sedaj našli, so zanimive tudi po svoji obliki ter spominjajo v mnogih ozirih na Telemarkove smuči pred 50, oziroma 60 leti.

Francoska plavalka Yvonna Godard

V Tourellesu je zmagala v plavanju na 100 metrov in si pridobila evropsko prvenstvo Francozinja Yvonna Godard. Potokla je vse sovrstnice drugih narodov

Zlata trdnjava Francoske banke

Tristo vagonov suhega zlata v podzemni kleti — Pravilčno bogastvo, ki nima para na evropskem kontinentu

Skoro neverjetno se sliši, da se ima današnja najbogatejša banka v Evropi zahvaliti za svoje ogromne zaklade vojskovedji. In vendar je tako: Francosko banko je osnoval Napoleon, ki mu je bil potreben velik denarni zavod za finančno podpiranje njegovih vojaških pohodov.

Pred njim so Francozi imeli državno banko, ki jo je bil ustanovil l. 1716. Irec John Low. Ta mož pa je bil velik pustolovec. Samo sreča je hotela, da je spravil skupaj 2 milijona funtov sterlingov. S tem denarjem si je hotel postlati za družabno kariero, ki naj bi zakrila vse njegove dotdanje pustolovščine. Posrečilo se mu je celo doseči, da je njegova banka dobila vsa državna pooblastila, a ko je Low izdal za tri milijarde papirja, ki ni imel kritja, je padlo zaupanje v njegove finančne podvige in je prišlo do nelzozigibnega poloma. Low je pobegnil iz Pariza in odnesel s seboj za pet milijard vrednostnih papirjev, ki pa mu niso mnogo koristili. Umrl je kmalu potem v Benetkah v zelo revnih razmerah.

Po tem velikem denarnem polomu so postali Francozi precej rezaupljivi napram sličnim ustanovam. Šele leta 1776. je dobil neki švicar dovoljenje, da je organiziral denarno podjetje. Ko je postal Napoleon prvi konzul, je bilo v Franciji že več denarnih zavodov, ki so izdajali papirnat denar, za kar je bil potreben poseben privilegij. 28. januarja 1800 se je na njegovo pobudo osnovala Francoska banka s temeljno glavnico 30 milijonov frankov. Država je vpisala 5 milijonov. Napoleon je s tem postal ne le ustanovitelj, ampak tudi največji delničar ustanove. Zatrli je konkurenčne zavode in 24. aprila 1803 je dobila Francoska banka izključno pravico za izdajanje novčanic na zlati podlagi. Od tega časa dalje se je sijajno razvijala in širila svoj vpliv tudi iz-

ven države, danes pa ima največje zlato zalogo na evropskem kontinentu.

Njeno premoženje znaša 57 milijard zlatih frankov ali 2100 milijonov dolarjev v zlatu. Ta fantastična množina denarja se da približno oceniti samo tedaj, če pomislimo, da ima Anglija za 716 milijonov, Nemčija pa komaj za 527 milijonov dolarjev zlata v svojih zalozah. Edinole Amerika prekaša Francozi v zlatu ter ima 2911 milijonov zlatih dolarjev. Finančna vojna zadnjih tednov pa je še bolj izčrpala angleške in povečala francoske rezerve, tako da cenijo Francozi danes na 2600 milijonov zlatih dolarjev.

To ogromno bogastvo, ki tehta 3 milijone kg, hranijo Francozi v velškanski podzemni kleti. Tri leta so gradili stavbo, ki meri 10.000 kvadratnih metrov ter jo drži pokonci 750 stebrov iz armiranega betona. Zunanji zidovi so debeli 5 m in so takisto iz betona v sredini pa so tako napravljeni, da ne prepuščajo vode ne vlage.

Vhod v to največjo zakladnico Evrope je skozi 6 m debelo zidove in prva vrata so prepletkana s takšno barvo, da jih spozna le tisti, ki je posvečen v tajne zlate zaklade. Ključavnice imajo posebno mehaniko in so zelo komplicirane. Da se vrata premaknejo s tečajev, sta potrebna vedno dva človeka in če bi se izgubil njih ključ, bi jih morali vrtati cela dva meseca, da bi prišli do zlatih zaloz. Zgradba je tudi sicer velezanimiva. V njej je prostora za 2000 uradnikov, ki se lahko spravijo v trdnjavo za slučaj revolucije ali vojne, ko bi bil denar v nevarnosti. Tega pa se Francozom ni bati. Zlato, ki ga hrani njihova banka, je obče narodno bogastvo, pri katerem ima vsak Francoz svoj delež, zato vsak državljani skrbno čuva, da ostane tam, kjer je in da se mu ne primeri nič takšnega, kar bi imelo slabe posledice tudi za njegovo življenje.

Venizelos snuje balkansko zvezo

Grški ministrski predsednik Venizelos razlaga mednarodnim novinarjem v Carigradu svoj načrt balkanske zveze

Leto brez konca

Roman dveh kandidatov smrti

V Berlinu je izšel roman, ki obravnava problem človeka, kateri je natančno poučen o uri svoje smrti. Pisatelj vodi čitatelja v tvornico, kjer se izdeluje neko mazilo, med čigar sestavinami je tudi radij. Delavci in delavke morajo k zdravniški preiskavi. Dva med njimi, Boštjana in Doroteja, pridržijo zdravnik in jima pove, da bosta živela samo še leto dni. Lastnik tvornice pa je zainteresiran na tem, da se ne razširi glas o škodljivosti njegovega izdelka in plača obema zaznamovancema smrti po poldrugi milijon Din. Z denarjem lahko razpolagata kakor ju je volja. Vprašanje je, kako bosta obrnila denar v zadnjem letu svojega življenja.

Boštjan se napoti v domačo vas, kupi kos zemlje in po naključju odkrije tam petrolejski vrelce. Čez noč silno obogati. Zda se vrže s polnim zamahom v veliko mestno življenje. Seznan s ženskimi, ki mu svetuje, naj utano klub za danieli cni vsega posvetnega. Vse se mu posreči; celo v igralnici dobiva brez konca in kraja. Samo ženska, s katero je živel, mu kmalu obrne hrbet. Približala se je nekemu kparju. Boštjan preboli to z lahkoto, ker je

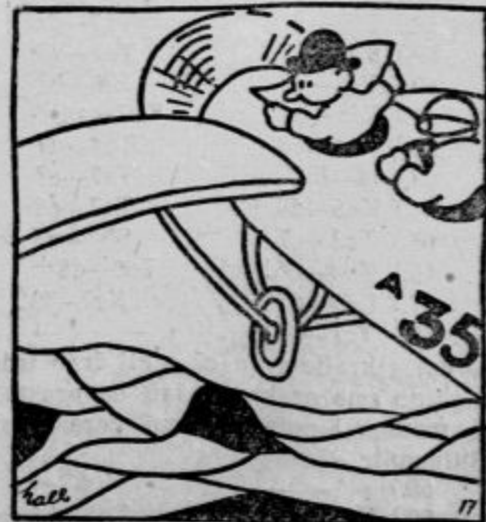
ni nikoli globoko ljubil. Z njo ga je združila le volja, da bi vžil vse radosti, ki si jih more privoščiti človek njegove usode v zadnjem letu življenja.

Doroteja takisto nameri korake v domačijo. Z denarjem, ki ga ima na razpolago, bi si rada osnovala družino, dobila moža in imela otroka. Ko pa se približa temu cilju, se zdrzne pred malomestnim življenjem in pobege od svojega zaročenca v vele mesto, kjer se kakor Boštjan vrže v vrtnice mamizma... V nekem nočnem klubu, kjer kadijo opij, se srečata z Boštjanom. Trenutek se zdi, kakor da se bodo njuna pota zšla v eno cesto.

Ko pa hočeta Boštjan in Doroteja nagniti kupico, da bi izpla vse radosti zadnjega leta, prime za nitke človeških lutk nevidna roka usode. Lastnik tovarne, kjer sta bila v službi, ju je ves čas nadzoroval. Zda posreži i sam v njuno življenje. Rad bi namreč dobil od Boštjana nazaj tisti poldrugi milijon, ki mu ga je bil odšel. Le odvnetik ga očuva tega ropa. Zda šele pride na dan, zakaj terja denar nazaj: podkupil je bil namreč zdravnika, ker je hotel videti, kaj bosta dva zdrava človeka počela, ko bosta vedela, da jima je živeti samo še leto dni. Z denarjem, ki ga je bil dal vsakemu od njiju na razpolago, ju je hotel samo preizkušati.

Zaključek romana je kakor človek pričakuje: Boštjan in Doroteja se najdeta in stopita pred oltar. Potem napravita potovanje okrog sveta in ko se vrmeta, si hočeta vzeti življenje. Le energičnemu pogredovanju advokata, ki igra v romanu vlogo dobrega duha, gre hvala, da to v zadnjem trenutku prepreči in ju ohrani bodočnosti.

Vsak dan ena

»Kaj? To je Belgija? Oprostite vendar — na mojem zemljevidu je označena z rumeno barvo!«

Francosko - poljsko - ruski pakt?

Maršal Pilsudski

Francoski ministrski predsednik Laval

Diktator Stalin

V vsej tajnosti pripravljani francosko - poljsko - ruski pakt je nedvomno ena najvažnejših poveljnih pogodb. Po uradnih nemških informacijah (Nemčija se čuti zelo prizadeta!) je diktirala ta paktsvetovna gospodarska kriza in se posledice te pogodbe še ne mo rejo oceniti z ozirom na nadaljnji znanje-politični razvoj

Harry Sinclair Drago:

Seviljski pevec

Kakor ranjena zver je skočila proti Loli. Vsi so mislili, da ji bo ta trenutek izklopala oči. A njena bol niti zdaj še ni bila zmožna besede. Stric Esteban je iznemoglo sedel na stolu in kakor omamljen šepetal nerazumljive besede.

Nekaj se je utrgalo v Juanovem srcu. Z nadnaravno močjo se je vzravnaval in zakričal:

»Ven! Spravite se vsi izpred mojih oči!«

Nato je planil v Marijino sobo, ne da bi prestal kričati: »Ven! Ven!...«

»To je tvoja zahvala?« je vprašala Lola, ne da bi se ustrašila Juanovih besed. Počasi je vstala z divana in krenila proti vratom Marijine sobe. A Juan jo je prehitel. Po bliskovito se je obrnil in zgrabil njeno obleko, ki je ležala na Marijini postelji: »Na svoje cape! Spravi se!« je zavpil. A Lola se je še vedno veselo smejala. Niti opazila ni, kako spačen je bil Juanov obraz, in niti sanjala se ji ni, da bi jo utegnil udariti.

A tisti mah se je zgodilo. Juan je z eno roko zaprl vrata Marijine sobe, z drugo pa je na vso moč udaril Lolo, da je kar omahnila.

»Ven! Česa še iščeš tu? Ali hočeš, da te vržem po stopnicah?«

Lola se je ustrašila. Čeprav ga je glasno preklinjala in v svoji togosti in užaljenem ponosu stiskala pesti, se je vendar umikala proti vratom studija.

In zdaj se je Rumbereri vrnila zavest. »Ven!« je zavpila tudi ona. »Ven, ti umazana, podla stvar! Spravi se iz moje poštenš hiše!«

Juan se je krčevito jokaje vrgel na divan. Stric Esteban je z negotovimi koraki pristopil k svojemu varovancu, pokleknil k njemu in ga jel prositi:

»Juan, ubogi moj, razloži mi vse to! Vsaj nekaj mi reci!«

»Juan, ubogi moj, razloži mi vse to! Vsaj nekaj mi reci! Ne muči starca, ki te ima tako rad!«

»Stric Esteban! Zaklinjam vas, stric Esteban, pustite me pri miru! Pustite me samega!«

La Rumberera je potegnila starca za suknjo in mu z roko pokazala na vrata. Pomagala mu je, da je vstal, nato ga je odvedla iz sobe.

Tako je minilo vse dopoldne. Juan je padal iz globokega obupa v krčevit smeh; nato se mu je spet trgala duša v krikih globoke bolečine. Njegov pogled se je ustavil na košari z vinom in na šopku cvetic. Kakor bi trenil, je z roko pometel košaro na tla in po-teptal cvetje z nogami. Ko je na mizi opazil Marijin venec, ga je z brezumnim smehom vrgel v ogenj. Njegov divji, demonski grohot se je razlegal tja do Estebana, ki se je bil zatekel v Rumbererino stanovanje. Starcu je od groze kar kri ledenela v žilah.

Na mizi je Juan zagledal Marijino belo obleko. Zazdelo se mu je, kakor da bi stala pred njim ona sama v vsej svoji čistosti. Nesrečni mladenič je pograbil obleko, skril obraz med njenimi gubami in grenko zajokal. Po malem se je dramil iz svojega brezumja. Poslednji žarek besnosti v njegovih očeh je ugasnil. Zdaj so bile prazne in mrtve. In ta topi pogled je bil skoraj strašnejši od njegovega blaznega divjanja.

V teku popoldneva se je mama Carmen po prstih pritihtopila v studio. Videla je, da je bil Juan zaspal. Črte njegovega obraza so bile tako izmučene in tako bolan je bil videti v svojem spanju, da

se je stari pevki od bolečine skrčilo srce. Previdno mu je izkušala vzeti Marijino obleko iz rok, ali Juan je še v spanju krčevito stiskal ta poslednji ostanek svoje sreče.

»Mali moj! Če bi vedel, kolikanj te pomilujem!« je zamrmrala starka in ga nežno poljubila na čelo. »Če bi te zdajle videl Montadas! Nikoli več ne bi trdil, da ti manjka strtega srca!«

Vse te dolge ure je stric Esteban nervozno hodil po sobah. Nekajkrat je hotel iti k Juanu, da bi ga zbudil, ali La Rumberera mu je odgovarjala:

»Pusti ga, naj spi. Morda ga bo to rešilo blaznosti.«

Oba sta dolgo premišljevala o čudnem dopoldanskem dogodku. Ko sta nazadnje prišla do pravega vzroka Loline navzočnosti v Juanovem stanovanju in spravila Enricovo prisotnost v zvezo z Lolo, jima je kar srce zamrlo spričo velike žrtve, ki jo je bil Juan doprinesel.

»Nikar danes ne zahtevaj od njega, da bi nastopil,« je La Rumberera prosila Estebana.

»Lulu, Juan mora peti! Vse, kar imam, sem postavil na kocko — in če se drevi ponesreči, mu ne bom mogel več pomagati! Ako zamudiva še to priliko, sva oba izgubljena!«

»Dobro, maj bo; a vsaj do večera ga pusti, naj spi. To in pa čaša vina ga bo okrepčalo bolje od vsake večerje.«

Stric Esteban je pristal na ta predlog in prvi somrak se je že spuščal na Madrid, ko je nazadnje z lahimi koraki stopil v studio, da bi zbudil Juana.

»Vstani, sinko,« ga je nežno poklical Esteban. »Čas je, da greva v opero.«

Juan je naglo planil po koncu in pogledal okoli sebe. In zdajci se je spomnil današnjega dogodka...

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek

Tovarna motvoza in vrvarna Grosuplje pri Ljubljani.

156

Zahtevajte vzorce in cenike brezplačno!

SOKOL

Javni nastopi sokolskih društev
Ljubljane in okolice

so večinoma že minili, zato bodo bratje in sestre v nedeljo 30. t. m. popoldne prihiteli na komarjevo žegnanje v šiško, da podpro bratskega šišenskega Sokola, katerega dom se bo kmalu pričel graditi. Društvo za zgradbo sokolskega doma vabi vse prijatelje napredka, da se v čim večjem številu udeležijo velike veselice s pestrim programom v prostorih g. Stepiča ter tako vsak po svoje pripomorejo k novemu kulturnemu, telesnovzgojnemu in socialnemu središču vseprek napredujoče velike Ljubljane. Bratje, nasvidenje!

Sokol I. Ljubljana-Tabo, vabi svoje članstvo kakor tudi ono br. ljubljanskih in sosednih sokolskih društev ter prijatelje Sokolstva na družaben večer, katerega prireditelji prihodnji teden v počaščenje br. V. Stepaneka. Bratje, sestre in prijatelji, pridite v častnem številu, da se mu dostojno oddolžimo za veliko ljubezen, ki jo je vedno izkazoval jugoslovanskemu Sokolstvu, posebno pa še našemu društvu. Dan prireditve sporočimo pravočasno.

Prvi javni telovadni nastop Sokolske žet. Graňovo, katera pridno orje ledino, bo 8. septembra. Poleg domačinov bodo sodelovala tudi br. društva. Pričetek telovadbe bo ob 3. popoldne. Pričakujemo vsestranske udeležbe z željo, da se razvije ta prireditve v impozantno sokolsko manifestacijo na zapadni meji naše odlovinke. Na prireditvi bo igrala godba gasilskega društva iz Cerknice.

Sokol na Bl. Dobravi je priredil 23. t. m. javni nastop. Prireditve se je udeležilo lepo število članstva in naraščaja bližnjih društev. Zal pa je prireditve motil dež, ki je povzročil društvu mnogo škode. Kljub naliivu pa so vsi oddelki vztrajali do konca ter absolvirali ves program, vztrajalo pa je tudi občinstvo, ki ga je bilo razmeroma mnogo in je z velikim zanimanjem sledilo izvajanjem vseh oddelkov. Nastopilo je 20 naraščajnikov z dolgimi palicami, 32 naraščajnic in 18 članic s prostimi vajami. 12 ženske dece in končno 15 članov s skokovitimi skupinskimi prostimi vajami v petoricah. Največjo pozornost je vzbudilo 32 lepo v nove kroje oblečenih dečkov z Blejske Dobrave, ki so pod vodstvom učitelja br. Lahajnerja strumno izvedli slikovite

proste vaje. Telovadbo je zaključila vrsta mišičastih telovadcev, ki so v naliivu izvajali težke in vratolomne vaje z vso lahkoto in eleganco. Sokol na Bl. Dobravi je s tem nastopom dokazal, da je na pravi poti in da ima mnogo življenjske sile kljub temu, da so člani povečini iz vrst delavstva, ki preživljajo težke čase, zato pa tembolj zaslužni, da ga javnost moralno in gmotno podpre.

Prvi javni nastop Sokola Ribnica na Pohorju in Josipdol je 15. t. m. nad vse pričakovanje lepo uspel. Z nastopom je bila združena proslava 10letnice vladanja kralja in otvoritev letnega telovadišča. Nastop je otvorila ženska deca s prostimi vajami z obročki, ki so bile prav dobro izvedene. Moška deca je gledalce naravnost iznenadila z zelo težkimi vežbami, katere so mladi Sokoli izvajali brezhibno in želi zato največji aplavz. Tudi članice s praskimi vajami so nastopile s takim članom da ni bilo spoznati, da so povsem začetnice. Številno članstvo je izvajalo pranske vežbe skladno in pravilno. Ljubek je bil nastop ženske dece z narodnim kolom. Damača vrsta telovadcev je izvedla povsem primerne vaje na orodju. Za domačini je nastopila vzorna vrsta Koroškega sokolskega okrožja, katera na ni mogla pokazati svojih vaj zaradi oohvarienega droga. Po nastopu je br. starosta otvoril letno telovadišče in pozdravil vse navzoče. Za njim so še govorili br. starosta Sokola iz Marenberga, načelnik Koroškega okrožja in društveni podstarosta. Mlademu Sokolu iskrene čestitke k orvemu nastopu, da bi se še naprej lepo razvijal.

Jugoslovanska sokolska matica je prevzela v komisijsko prodajo tudi vso češkoslovaško sokolsko literaturo za območje naše kraljevine. Zato opozarjamo vsa br. društva in župe, da lahko naročajo vse knjige, ki so izšle na češkoslovaškem direktno od matice v Ljubljani in ne več iz Prage, ker ima JSM vse v zalogi. V kratkem bo izšel tozadevni cenik.

Naše Sokolstvo izdaja za svojo deco poseben list »Naša Radost«, ki izhaja mesečno enkrat in prinaša v slovenščini in srbohrvaščini prav lepe prispevke raznih sokolskih mladinskih delavcev. Izšla je pravkar avgustova številka, ki prinaša prav lepo vsebino. Na čelu lista je sokolski pozdrav kralju Aleksandru ob priliki njegove 10letnice vladanja, nato pa sledi cela vrsta sokolsko-vzgojnih člankov in končno marsikaj poučnega in zanimivega za našo so-

kolsko mladino. Ne moremo drugega kot priporočiti ta mladinski list, ki ga urejuje br. dr. Riko Fux.

SOKOLI DOPISUJTE SAMO NA
SOKOLSKEM PISEMSKEM PAPIRJU!

Mehanik

za šivalne stroje, z dolgoletno prakso v industrijskih podjetjih, DOBI MESTO v tovarni trikotarje in drugih tekstilnih izdelkov

»Šumadija« d. d., Beograd, Miloša Velikog br. 92

Reflektanti naj pošljejo svoje ponudbe ali pa naj se osebno zgledajo v gori navedeni tovarni. 10698

MOKA

priznana dobre kakovosti, iz Desider Forgasc-evega mлина Bačka Topola, zopet stalno na zalogi pri

Gospodarski zvezi v Ljubljani 17001

Naznanilo!

Alfonz Breznik

tvrdka klavirjev in glasbil se je preselila v lastno palačo

Aleksandrova cesta št. 7

(vogal Bethovnovne ulice)

ter se priporoča svojim odjemalcem.

Pozor! Avtomobilisti, motociklisti!

Vljudno naznanjam, da sem nanovo postavil bencinsko črpalko na Škofljici št. 9, na križišču Dolenjske ceste s cesto na Kočevje in Ig. — Dobi se tudi olje vseh vrst. Dnevne cene. Priporočam se za obilen obisk

EDVARD ROBEŽNIK, Škofljica št. 9

10693

ZAHVALA

Ker nam je nemogoče, zahvaliti se vsakemu posebej za izraženo sožalje povodom smrti naše nepozabne dobre mame, gospe

ANE PODERŽAJ

se tem potom vsem prav prirčno zahvaljujemo.

Vsem in vsakomur najiskrenejša zahvala!

Globoko žalujoči ostali.

Oglesi v „Jutru“ imajo
siguren uspeh!

Opekarne!

STISKALNICO za opeko (Strangenfalz-ziegelpresse), premer 35—40 cm, z mizo za odrezavanja, ter »Nachpresse« za 25 cm format, kupimo. Sjednjene tvornice stakla na dionice prij. Vilima Abel-a baštind. Vodstvo tvornice Hrastnik. 10651

VATA

275

za odeje in v tablah najboljša in najcenejša. Zahtevajte vzorce in cenik.

TOVARNA VATE Maribor, Dravska 15

Prostovoljno gasilno društvo v Dravljah priredi svojo

VRTNO VESELICO

jutri v nedeljo popoldne pri gosp. Tomcu. Za veliko zabavo, jedajo in pijačo dobro preskrbljeno. — Najvljudnejše vabi

10661.

ODBOR.

Lokal

16 × 6,20, parketiran, svetel, primeren za pisarne, trgovska skladišča ali primerno obrt, tako ugodno ODDAM.

Ogleda se v hotelu »Tratnik«. 10643

Otvoritev gostilne!

Grajska klet — Stari trg 13

Se najtopleje priporoča Za dobro pijačo in jedajo se jamči.

Z odličnim spoštovanjem

Videnšek Anica

PORCELAN STEKLENINA ŽELEZNINA

pločevina, nosilke, cement, kovnje, kuhinjska posoda, emailirana in aluminijasta, in moderni kuhinjski stroji, jedilni pribor, navaden do najfinejšega, jedilni-, kavini-, moka-servisi ter servisi za vino, vodo, liker in sadje, navadni do najfinejših,

štedilniki, kompletne kopalnice in stranišča

vedno bogata zaloga pri

B. ŽILIČ, LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 11, poleg „Figovca“

Razstava na velesejmu paviljon »H« štev 278 do 282. 10190

Javna blagodarnost

Pre svega zahvaljujem Upravniku vojne bolnice g. pukovniku dr. Justinu Mateju, što mi je izlečilo sina Dušana in njemu izašao u susret za njegovo dobroto, isto zahvaljujem brigi i dr. Jerebu Stanku, g. nared. djaku Preveću i g. djaku Podpečanu i sestri Marti Završnik.

10697

Zahvalna majka S. Koranitrović, učiteljica, Veles.

Dve prazni sobi

v centru, ODDAM. Sta parketirani, popolnoma prenovljeni in je inštalirana elektrika, plin in vodovod. Skupna izmera je cca. 55 m². 10699

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Prometna točka«.

Hranilnica Dravske banovine Maribor
bo oddala v najem

več trgovskih lokalov

v svoji novozgrajeni palači na najprometnejšem mestu na vogalu Slovenske in Gosposke ulice v Mariboru. — Interesenti dobijo potrebne informacije pri ravnateljstvu hranilnice in se naj javijo do 5. septembra t. l. 10694

